1

ÖNCE İMAN SONRA NAMAZ

CELAL ÇATAK

DİNİ İLMİ KAYNAK KİTAP-8

ÖNSÖZ

Değerli okuyucu! “Çalma kapıyı çalarlar kapını” ve “Ava giden avlanır” “Eden bulur” gibi; bu anlamlara gelen atasözlerimiz mevcuttur. Âcizane bu atasözlerine muhatap olduğum kanaatindeyim. Pek tabi ki; bu kanaate nerden vardınız diyeceksiniz? Yaşamım boyunca ilme karşı bir zafiyetim vardı. Sanki kitap kurdu gibi; çok çeşitli kitapları okumakla kalmayıp, bazılarını da Kur’an-ı Kerim’i hatmeder gibi defalarca okumuşumdur. Genellikle çok kitap okuyanlarda da şöyle bir hastalık olur. Kafaları birçok meselelere takıldığı için, çok da soru sorarlar. İşte o çok soru soranlardan biriside herhalde bu fakirdir.

Otuz beş yıl sonra değişik bir mekânda, ilminden istifade ettiğim büyüklerimden birisiyle karşılaştım. Dünyalık yönlerimden bahsettim, bir türlü çıkaramadı. Bana aynen şunu söyledi: “Devamlı soru soran genç bir kardeşimiz vardı, o sen misin?” dedi. Bende evet efendim o garip benim dedim. Bu şekilde marifetimiz de ortaya çıkmış oldu.

Kendileri ile yüz yüze görüşmediğim, ama ilminden istifade ettiğim bir başka büyüğüm vardı. Bu âlim zatın gazetenin birinde soru cevap köşesi vardı. Köşesine sorular gönderdiğim olurdu. Hatta sorduğum sorulardan bazıları, kitap haline getirilen eserinde yayınlanmıştır.Yine ilminden istifade ettiğim çok değerli bir hoca efendi vardı. Evi sanki bir hastane gibi¸ gece yarılarına kadar ruhsal problemleri olanlara şifa dağıtmaya çalışırdı. İşte soru sorduklarımdan biriside bu hoca efendiydi. Kafama şöyle bir soru takılmıştı. Hocam dedim: Padişahlar fakir miydi? Hoca efendi: Padişah; hiç fakir olur mu? Tabi ki zenginlerdi, dedi. Madem

zenginlerdi; hacca gitmek zenginlere farz oluğuna göre, hacca niye gitmemişler? Dedim. Şöyle bir düşündü: Böyle sorular nerden aklına gelir, nerden bulursun dedi. Düşünüp araştırıyayım sonra cevabını veriyim dedi.

Pek tabi ki; bilenlere fazla soru tevcih etmekte kolay bir şey değil, sıkılıyorsunuz utanıyorsunuz, her akla gelen soruyu sorma imkânınız da olmuyor. Bundan dolayı meseleleri derinlemesine araştırmak daha uygun oluyor. Yetmişli seksenli yıllarda kitap bulmak, kitap almak öyle kolay bir şey değildi. Şimdiki nesil değerlendirebilirse bilgiye ulaşması çok kolay, fazla soru sormasına da gerek kalmıyor.

Başlangıçta atasözlerinden bahsetmiştik. Siz soru sorarsanız elbette size de soru soranlar çok olur. İşte insana soru soruldukça, bu seferde soru cevap listesi aynı oranda artıyor. Sorulan sorulara sadece cevap vermekle kalmayıp, muhakkak kaynağa da dayanması gerekmektedir. Genellikle araştırmalar kaynağa dayandığı için, bu sefer de kâğıda yazılma zarureti oluyor.

Bu fakirde de; bu cevaplar bir gün lazım olur diye, atmama hastalığı vardı. Hal böyle olunca bu soruları ve cevapları kitaplaştırmak hâsıl oldu. Bu soru cevapların içerisinde kader mesesiyle ilgili sorular öne çıkmaktaydı. Bu şartlar gereği, kader mesesiyle ilgili kitaplar yazmaya karar verdim. Mevlam mahcup etmesin.

Bu kitaplardan birinci kitap olan “ALLAH’IN SIRRI KADER” kitabı; Allah Teâlâ’yı tanıma, yaratılan mahlûkatı tanıma, insana takılan cihazlarla insanı tanıma, kadere işaret eden deliller,

kaderi iyi yaşamanın yolları nelerdir? Bu soruları cevaplamaya çalıştık.

İkinci kitap olan ”KADER” kitabı; Kur’an-ı Kerim ve Hadis-i Şerifler Işığında kaderden bahsetmekle birlikte, detaylı olarak kaza, kader, Cenab-ı Hakk’ın emirleri, irade çeşitleri, kudret, fiiller, rızık, ecel ve kaderle ilgili sorulara cevaplar bulabilirsiniz.

Üçüncü kitap olan “GÖMLEKTEKİ ESRAR” kitabı; rüyalarla kaderden bahsetmekle birlikte, rüyaların kaderle ilişkisi, rüya çeşitleri, Hz. Yusuf’un rüyası, bazı rüyalardan kesitler sunulmaktadır.

Dördüncü kitap olan “ANNE KALBİ” kitabı; rahmet merhamet ve şefkatteki kaderden bahsederek, Allah’la mahlûkat arasında ve mahlûkatın kendi aralarındaki kader kanunlarından bahsetmektedir.

Beşinci kitap olan “SORULARLA KADER” kitabı; kader nedir? Kaderimizi yaşarken nelere dikkat etmeliyiz? Kaderimizi güzel yaşamak için ne yapmalıyız? Nasıl hareket etmeliyiz? Kaderle ilgili daha nice akla gelen sorulara cevaplar bulabilirsiniz.

Altıncı kitap olan “KADER ADALET EDER” kitabı; kaderin adalet etmesinden dolayı kaderin gerekli olduğunu, insanları doğrulara ulaştırdığını, kötü yollardan alıkoyduğunu anlatmaktadır.

Yedinci kitap olan “KEDERİN İLACI KADER” kitabı ise, kadere inanmanın insanı kederden kurtaracağı, insanın bilmediği kaderinden dolayı

kederlenmesine gerek olmadığını, gelecekten ümitli olması gerektiğini anlatır.

Sekizinci kitap olan “ÖNCE İMAN SONRA NAMAZ” kitabı da Allah’ın varlığını ispatlar, iman edilmesi gerektiğini, namazla taçlandırılması gerektiğini anlatır.

Celal Çatak

İÇİNDEKİLER

ÖNCE İMAN SONRA NAMAZ----------6

ALLAH’IN VARLIĞINI VE BİRLİĞİ----------7

ALLAH’A İMAN----------17

NİÇİN NAMAZ----------19

NAMAZ KELİMESİNİN ETİMOLOJİSİ----------22

EKIMUS SALAT----------23

KUR’AN’DA DUA OLARAK GEÇEN SALATLAR----25

NAMAZIN TARİHÇESİ----------26

NAMAZIN HİKMETLERİ----------27

YOLCULUK BİLETİ NAMAZ----------30

RUH VE KALBİN GIDASI NAMAZ----------32

ABDEST VE NAMAZDA KOLAYLIKLAR----------35

NAMAZ İSLÂMIN VE ÎMANIN ALÂMETİDİR---------41

NAMAZ İSLÂMIN ŞARTTLARINI KAPSAR----------42

NAMAZ ALLAH'IN BÜYÜKLÜĞÜ GÖSTERİR---------43

EN KAPSAMLI ŞÜKÜR NAMAZDIR----------43

NAMAZ İNSANI ALLAH'A BAĞLAR----------44

NAMAZ KILMAMANIN HÜKMÜ----------45

İNSANLAR NİÇİN NAMAZA KARŞI TEMBELDİR—52

İNSANLARI İSLAMA DAVET ETMELİYİZ----------55

İBADETLERDE KOLAYLIKLAR----------61

KUL HAKKIYLA GELMEYİN AFFEDEMEM---------66

İNSAN ZAYIF YARATILMIŞTIR----------69

KAYNAKLAR----------71

ÖNCE İMAN SONRA NAMAZ

Niçin önce iman, sonra namaz? Çünkü; insan bilmediği görmediği duymadığı bir şeye inanmaz. İnsan düşünecek ve aklındaki: Neden? Niçin? Nasıl? Soruların cevabını alacak, sonra da aklına yatacak, anlayacak ve tercihini yapacak. Zaten bunları yapmazsa; akıl, idrak ve iradenin her hangi bir fonksiyonu olmadığı gibi yaptığı işlerden sorumlu da olmaz.

Niçin? Önce iman ve sonra namaz? Hülasa olarak anlatmaya çalışalım, sonra detaylı olarak anlatırız Önce neden iman onu anlatmaya çalışalım.

Sözlükte İman: Emn (eman) kökünden türemiştir. İman; tasdik etmek ve doğrulamak, söylediğini kabullenmek, gönül huzuru ile benimsemek, karşısındakine güven vermek, güvenlikte olmak, şüpheye yer vermeyecek biçimde yürekten inanmak” anlamlarına gelmektetir.

İman etmek için iman edecek bir İlah’a ihtiyaç vardır. İlah’ı da şöyle izah edelim. Allah'tan başka ibadete layık görülen varlıklar için kullanılır. İlah Arapça bir terimdir, Türkçe karşılığı tanrı demektir.

İşte bu İlah’ın tek ve bir olması lazım. Eşi, benzeri, ortağı, zıddı, niddi ve dengi olmadığı gibi doğmamış, doğurmamış, herşeyi yoktan yaratıp, herşey ona muhtaç, onun hiçbir şeye muhtaç olmaması gerekir. İşte böyle bir ilah, araştırılıp bulmaması gerekir.

Böyle bir İlah’ı araştırıp bulmak çok kolay. Bizden önce gelip geçmiş insanların da, aklına böyle sorular gelmiş. İlim erbabı alimler bunları ispatlamışlar.

Bizde bunların soru cevaplarından yola çıkarak, o tek ilah olan, yüce Allah’ın varlığını birliğini özet olarak anlatalım.

ALLAH’IN VARLIĞINI VE BİRLİĞİ

Doktora gideriz, doktor şikayetimizi sorar. Doktor hastanın şikayetine göre tahlil, filim çektirir ve ona göre ilaç yazar. Hasta ilaçlarını kullanır ve şikayeti son bulur. İşte bunun gibi; insan hastalandığı zaman doktora gidip doktorun verdiği ilaçları kullanarak şifa bulduğu gibi; bizde kainatın fihristesi kur'an ve kur’an’ın açılımı olan kainat

kitabına göz atarak sorularımıza cevap bulmaya çalışalım.

Şems-i Tebrizi'ye sorulan sorularla başlayalım:

Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî'ye felsefecilerden bir grup geldi, suâl sormak istediklerini bildirdiler. Hazreti Mevlânâ bunları Şems-i Tebrîzî'ye havale etti. Bunun üzerine onun yanına gittiler. Şems-i Tebrîzî 'de mescitte, talebelere kerpiçle teyemmümün nasıl yapılacağını tarif ediyordu.

Gelen felsefeciler üç sual sormak istediklerini belirttiler, Şems-i Tebrîzî; "Sorun!" buyurdu. İçlerinden birisi sorularını sormaya başladı: "Allah var dersiniz, ama görünmez, göster de inanalım" dedi.

Şems-i Tebrîzî; "Öbür sorunu da sor!" buyurdu.

Felsefeci sorar. "Şeytanın ateşten yaratıldığını söylersiniz, sonra da ateşle ona azâb edilecek dersiniz, hiç ateş ateşe azâb eder mi?" dedi.

Şems-i Tebrîzî; "Peki; son sorunu da sor!" buyurdu.

Felsefeci yine sorar. "Âhirette herkes hakkını alacak, yaptıklarının cezasını çekecek diyorsunuz. Bırakın insanları canları ne istiyorsa yapsınlar, karışmayın!" dedi.

Bunun üzerine Şems-i Tebrizî, elinde bulunan teyemmümün nasıl yapılacağını tarif ettiği kuru kerpici, adamın kafasına vurdu.

Soru sormaya gelen felsefeci neye uğradığına şaşırır. Derhâl zamanın kadısına gidip, davacı olur. Kadının huzurunda muhakeme olurlar.

Felsefeci: “Ben, soru sordum, o başıma kerpiç vurdu.” dedi.

Şems-i Tebrîzî; “Ben de sâdece cevap verdim.” buyurdu.

Kâdı bu işin açıklanmasını istedi.

Şems-i Tebrîzî şöyle anlattı: “Efendim, bana Allah Teâlâ'yı göster de inanayım, dedi. Şimdi bu felsefeci, başının acıdığını göstersin de görelim” dedi.

O kimse şaşırarak; “Acıyor ama gösteremem” dedi.

Şems-i Tebrîzî; “İşte Allah Teâlâ da vardır, ama; O’nu gözler göremez" dedi.

"Yine bana, şeytan ateşten yaratıldı, ateşin ateşe nasıl azâb edileceğini sordu. Ben buna toprakla vurdum. Toprağın onun başını acıttığını söylüyor. Hâlbuki kendi bedeni de topraktan yaratıldı, toprak toprağı nasıl acıtır." ”Demek ki! Toprak toprağı acıtıyormuş” dedi.

Yine bana; “Bırakın herkesin canı ne isterse onu yapsın. Bundan dolayı bir hak olmaz” dedi. Benim canım onun başına kerpici vurmak istedi ve vurdum. "Niçin hakkını arıyor? Aramasa ya! Bu dünyâda küçük bir mesele için hak aranırsa, o sonsuz olan âhiret hayatında niçin hak aranmasın?” buyurdu.

İmam-ı Âzam’a isnat edilen sorularla devam edelim.

Zamanın birinde yine bir ateist (hiçbir şeye inanmayan): “Ben görmediğim şeye inanmam, şu kâinattaki her şey kendiliğinden var olmuştur” der ve hiç kimse ona Allah’ın varlığını ispatlayamaz.

Zamanın âlimleri toplanırlar istişare ederler ve derler ki: “Bu işi çözerse İmam-ı Azam Ebu Hanife çözer.” Derler.

Giderler İmam-ı Azama olayı anlatırlar. İmam-ı Azam onlara derki: “Tamam ben o adamla konuşurum, yarın o adamı alın filanca yerde beni bekleyin. Fakat ben gecikirsem siz onu beklemeye ikna edin, ben inşallah geleceğim” der ve karar alırlar oradan ayrılırlar.

Sabah olur ve âlimler ateisti alırlar ve söylenen yere beraberce giderler. İmam-ı Azam bilinçli olarak toplantıya geç gelir. Ateist İmam-ı Azam’ın geciktiğini görünce: “Bakın imamınız korktu gelemiyor” der. Bu sözün akabinde İmam-ı Azam içeri girer.

Ateist ve diğerleri İmam-ı Azam’a neden geç kaldığını sorarlar. O da: “Bilirsiniz ki benim ev nehrin karşısındadır ve oradan buraya gemi ile geçilir. Ben o gemiyi kaçırdım, kayıkta yoktu. Irmaktan geçemedim, bir de baktım ki yanımdaki ağaç; parçalara ayrıldı, gökten çiviler indi, sonra o ağaç ve çivilerle kayık meydana geldi. Ben de o kayığa binip buraya geldim, işte bunlardan dolayı geciktim” dedi.

Ateist gülmeye başlar: “Gördünüz mü nasıl yalan söylüyor, hiç kendiliğinden bir ustası olmadan kayık yapılır mı? Bu adam delirmiş ben bu deliyle tartışmam” der.

İmam-ı Azam; tam o esnada ateiste sorusunu sorar. “Bir kayık ustası olmadan kendiliğinden olamazsa, bu koca kâinat ustası olmadan kendiliğinden nasıl var olur? Ben bir kayığın

kendiliğinden var olduğunu söylediğimde sen bana güldün, delidir' dedin. Oysa sen koskoca kâinatın kendiliğinden var olduğunu kabul edersin. Şimdi söyle; asıl deli ben miyim, yoksa sen mi?" dedi. Ateist münazaraya bile giremeden işin farkına varır. Kafasında şimşekler çakar, Allah'ın hidayetine mazhar olur, tevbe eder ve müslüman olur. [1]

İmam-ı Azam'ın yine bir ateistle bir başka münazarası:

Rum asıllı bir ateist; o zamanki alimlerle münazara ederdi. İmam-ı Âzam'ın hocası Hammad b. Seleme (r.h.) hariç hepsini susturmuş, onu kimse ikna edip susturacak cevabı verememiş. İmam-ı Âzam o tarihte henüz çocuktur. Hammad ateistin aynı şekilde, henüz çocuk olan Ebu Hanife'yi de susturmasından ve islam'ın bundan zarar görmesinden endişe ederdi. O gece rüyasında; "bir ağacın filizini ve dallarını bir domuzun yediğini görür. Domuz, gövdesi hariç bütün ağacı yer. Ağaçtan bir aslan yavrusu zuhur eder ve domuzu öldürür."

Rüyanın görüldüğü sabah Ebu Hanife hocasının yanına gider. Hocasını ateistle yapılan münâzaralardan dolayı son derece üzüntülü görür. Münazaralar ve görülen rüya Hammad b. Seleme'yi etkilenmiştir, Rüyasını Ebu Hanife'de anlatır. Ebu Hanife; hocasının gördüğü rüyayı şöyle yorumlar. Elhamdülillah dedikten sonra: "O domuz o muzır ateisttir; ağaç ilimdir, dalları sizin dışınızdaki âlimlerdir, gövde sizsiniz, ondan doğan aslan yavrusu benim ve ben Allah'ın yardımıyla o ateistin hakkından geleceğim" der.

---

[1] Miftahu's –Saade; c-2, s-186.

Bu teville hocasına moral verdiği gibi, kendisi de ümitlenir. Ebu Hanife hocasıyla birlikte münâzaranın yapılacağı yere gider. Ateist yüksekçe bir yere çıkar ve tartışacağı kişiyi ister. Karşısına Hammad'ın çıkmasını beklerken, çocuk yaştaki Ebu Hanife çıkar. Ateist'te yaşına bakarak onu küçük görür. Ebu Hanife: "Yaşla insanları kıymetlendirmeyi bırak da ne soracaksan onu sor" der. Ateist Ebu Hanife'nin cesareti karşısında dona kalır.

Ateist: Belli bir zaman geçtikten sonra kendini toparlar ve Ebu Hanife'ye, Allah'la ilgili sorusunu sorar. "Allah'a var diyorsunuz. Var olan şeyin başlangıcı ve sonu olmaması mümkün mü?" Der.

Ebu Hanife: "Mümkündür" der.

Ateist: "Nasıl olur?"

Ebu Hanife: "Sayıları bilirsin ilk sayıdan önce ne olur?"

Ateist: "İlk sayıdan önce sonsuzluk olur" der.

Ebu Hanife: "Mecazi olan ilk sayıdan önce sonsuzluk oluyorda, hakiki bir olanın önünde ne olabilir?"

Ebu Hanife: "İlk sayıdan sonra sayıların sonu var mı?"

Ateist: "İlk sayıdan sonra sayılar sonsuz" der.

Ebu Hanife: "İşte Allah'ın başlangıcı ve sonu olmaz, sonsuzdur" der.

Ateist bu cevaba karşılık veremez. Başka bir soruya geçer.

Ebu Hanife'ye: Ateist: "Peki Allah'ın yönü ne tarafadır? Der. (Yani Her şeyin bir yöne baktığını, Allah-u Teâlâ'nın da bir yönünün olması gerektiğini O'nun yönünün hagi tarafa doğru olduğunu sorar.)

Ebu Hanife: Mumun ışığı ne taraftadır? Der.

Ateist: Işığı alma noktasında bütün yönler eşittir der.

Ebu Hanife: yaratılan mumun ışığı için böyle denirse, ebedi nur olan Allah-u Teâlâ için ne denebilir?

Ateist bu cevaba da karşılık veremez ve yeni bir bahis açar. Ebu Hanife'ye hitaben şöyle der: "Mevcut olan her şey için bir mekân olmalıdır. Madem Allah vardır o halde nerededir?" der.

Ebu Hanife ateiste karşılık verme yerine etraftakilere emredip tartıştıkları yere süt getirtir. Ardından da ateiste: "Bu sütte yağ var mı?" diye sorar.

Ateist: "Evet" diye karşılık verir.

Ebu Hanife: "Yağ sütün neresindedir?"

Ateist: "Belli bir yerle sınırlı değildir."

Ebu Hanife: "Varlığı geçici olan bir şeyin durumu böyle olursa yer ve göklerin yaratıcısı ebedî ve sonsuz olan Allah'ın durumu nasıl olur?" der.

Ateist bu cevaba da karşılık veremez ve tekrar yeni bir bahis daha açar. "Allah ne ile meşguldür?" der.

Ebu Hanife: "Sen bütün soruları yüksekçe yerde iken sordun. Ben de onlara cevap verdim. Şimdi sen aşağıya in, yüksekçe yere ben çıkayım."

Ateist iner ve Ebu Hanife söylediği gibi yüksekçe yere çıkar. Ardında da ateistin sorusunu yanıtlar: “Senin gibi yaratıcıyı, yaratılanlara benzetenler olduğunda onu aşağı indirir; benim gibi Allah’a inananlar olduğunda da onu yukarı çıkarır. O her an yeni bir tasarruftadır” der.

Ateist şaşırır; tek kelime konuşamaz, oradan uzaklaşır.

Kainatta maddi varlıklar vardır bir de manevi (somut soyut) varlıklar vardır. Maddi varlıkların belirli bir ağırlığı, uzunluğu ve hacmi olduğu için elimizle tutuyoruz, gözümüzle görüyoruz. Ama; manevi varlıklar böyle değildir, onları etki, tepki, tesir gibi şeylerle varlığını kabul ediyoruz, inkar edemiyoruz. Aynen bunlarda olduğu gibi: Kur’an’ı Kerim, Kainat kitabı ve peygamberler vasıtasıyla, Allah’ın varlığını birliğini ve her şeyi yarattığını kabul ediyoruz.

Yer çekimini de gözümüzle göremeyiz. Fakat cisimleri bıraktığımız zaman yere düşmesinden yerde bir çekim gücünün olduğunu anlıyoruz.

Mıknatısın manyetik gücünü gözümüzle göremiyoruz. Fakat demiri çekmesinden mıknatısta bir güç olduğunu anlıyoruz.

Lazer ışınlarıyla çeşitli ameliyatlar yapılıyor, demiri kesiyoruz. Bu ve buna benzer ışınları ve manyetik dalgaları gözümüzle göremiyoruz. Göremediğimiz halde bunların varlığını kabul ediyoruz.

Bir teldeki cereyanı gözümüzle göremiyoruz. Fakat yaktığı ışıktan çalıştırdığı makinadan dolayı cerayanın varlığını tesbit ediyoruz.

Aklımızı da göremiyoruz. Aklımızla hareket ediyoruz, günlük işlerizi onunla görüyoruz. Birisi akılsız dediği zaman ona kızıyoruz. Aklımızın var olduğuna en ufak bir tererettüt göstermiyoruz.

Bedeni ayakta tutan ruhu da göremiyoruz. Ancak insanları ayakta tutup hareket etmelerini sağladığı için, onun varlığını anlıyoruz. Ölünce de ruhu (canı) çıktı diyoruz.

En hızlı mermi saniyede bir kilometre hızla gitmektedir. Dünyamız ise; çapı yaklaşık onüç bin kilometre, çevresi kırk bin kilometrelik kütleye sahiptir. Mermi saniyede bin metre hızla gitmekte olup, dünya; mermiden otuz kat daha hızla, pilotsuz, motorsuz, gürültüsüz bir şekilde, kimse rahatsız olmadan uzayda ilerliyor. Üzerinde bulunan insanlar ve diğer mahlukat gayet mutlu ve rahat yaşayıp gitmektedir. Yine dünya; yolcularına bir senede dört mevsimi yaşatmaktadır. İnsanlar için alışkanlık haline gelmiş uçtuklarının bile farkında olmuyorlar. Uzayda bu kadar hızla giden büyük bir geminin belirli bir plan ve program çerçevesinde hareket etmesi ve bir idare edeninin olmaması mümkün mü?

Bir yandan da dünya kendi ekseni etrafında, sesin saatteki hızı yaklaşık bin üç yüz kilometre, dünya ise yaklaşık bin yedi yüz kilometre hızla, ses hızından daha hızlı dönüyor, yolcular ışıktan rahatsız olmasınlar diye geceleri istirahat, gündüzleri de çalışma için uygun hareket ediyor. Bu bizim bildiğimiz dünyaya ait hesaplar, dünyadan daha hızlı, daha yavaş ne kadar güneş sistemleri yıldızlar

var, hala tesbit edilmeye çalışılıyor. Bunların bir tanesi yörüngesinden çıksa herşey hercü merc olur, o zaman kıyamet kopar. Oysa kimse rahatsız olmuyor, herkes halinden memnun görünüyor. Bu kadar güzel hareketleri sağlayan birisi yok mudur?

Her gezeğen ve yıldızın kendine göre yolcuları var, bu kadar yolcularda ne endişe var nede korku, herkes halinden memnun, her şey yolunda gidiyor. Böyle bir sistemin kurulması milyonlarca sene geçmesine rağmen, hala en ufak bir kusurun görülmemesi; eşi, benzeri, ortağı, zıddı, niddi ve dengi olmadığı gibi doğmamış, doğurmamış, herşeyi yoktan yaratıp, herşey ona muhtaç onun hiçbir şeye muhtaç olmayan bir yaratıcının varlığına işaret etmez mi? Muhakkak işaret eder işte böyle bir yaratıcıya Allah Teala diyoruz.

Nasıl; bir kitap, katipsiz olmaz. Bir makine, ustasız olmaz. Öylede şu uçsuz bucaksız kainat sahipsiz, idare edensiz olamaz. İşte bu mülkün ve üzerindekilerin sahibi ve idare edeni Allah (c.c)'hüdür.

Trenin vagonlarını lokomotif çeker. Lokomotif çekicidir, çekici olan bir şeye, kim çekiyor denilebilir mi? Bir elbise terzisiz olmaz. Elbiseyi diken terziye kim dikiş öğretiyor denilebilir mi? Denizde gemiyi kaptan sevk eder yüzdürür. Kaptanı kim sevk ediyor yüzdürüyor denilebilir mi? Havada uçağı pilot uçurur, havada uçağı uçuran pilotu kim uçuruyor denilebilir mi? Zaten uçağı uçuran pilottur, gemiyi sevk edip yüzdüren kaptandır. Bunlar gibi; kainatta ne varsa hepsini idare eden Allah Teala'dır. Allah Teala'yı kim idare ediyor denilemez. O her şeyin yaratıcısı ve sevk edicisidir.

Birde usta, kaptan ve pilot yaptıkları iş cinsinden değildir. Terzi kumaş cinsinden değil, kaptan gemi cinsinden değil ve pilot uçak cinsinden olmadığı gibi; Allah Teala'da yarattığı mahlukat cinsinden değildir.

Bu mahlûkatı Allah yarattı, pekala (hâşâ) Allah'ı kim yarattı?" Gibi buna benzer sorular müşrikler tarafından Peygamber (s.a.v) sorulmuş. Böyle bir soru üzerine ihlâs sûresi nazil olmuştur.

İhlas suresinde Allah Teala şöyle tarif edilmektedir. "De ki; O Allah bir tektir. Allah eksiksiz, sameddir. (Bütün varlıklar O'na muhtaç, fakat O, hiç bir şeye muhtaç değildir).Doğurmadı ve doğurulmadı. O'na bir denk de olmadı." Buyurmuştur.

Bu sûre ile şirkin bütün nevileri kökünden kesilip atılıyor. Tevhidin bütün mertebeleri en güzel bir şekilde izah ve ispat ediliyor. Peygamber efendimiz de böyle soru soranlara ihlâs sûresi ile cevap verilmesini beyan buyurmuşlardır. [2]

Yine ayet-i kerimelerde: "Yeryüzünde bulunanların hepsi fânidir. Azamet ve kerem sahibi rabbinin zâtı ise bâki kalır." Buyrulmuştur. (Rahman, 55/; 26-27).

"Göklerde ve yerde bulunan her şey Allah'ı tesbih eder. O, kudreti dâimâ üstün gelen, her hükmü ve işi hikmetli ve sağlam olandır. Göklerin ve yerin mutlak mülkiyeti ve hâkimiyeti yalnızca O'nundur. O, diriltir ve öldürür. O'nun her şeye gücü yeter.. O Evvel'dir, Âhir'dir, Zâhir'dir, Bâtın'dır. O her şeyi hakkıyla bilir." (Hadid; 57/1-3).

---

[2] Hak Dini Kuran Dili, c-9, s-6272.

Ayet-i kerimelerde; Allah Teâlâ'nın zâtının ve sıfatlarının her türlü noksan sıfatlardan pak ve uzak olduğunu bildirmektedir. Göklerde ve yerde canlı cansız, akıllı akılsız ne kadar varlık varsa kendilerine has dilleriyle ve halleriyle Allah Teala'yı tesbih ettiklerini, yine bir başka âyet-i kerîmede de şöyle buyrulmuştur.

"Yedi gök, yer ve bunlar içinde bulunan herkes Allah'ı tesbih eder. O'nu hamd ile tesbih etmeyen hiçbir şey yoktur, fakat siz onların tesbihini anlayamazsınız. Şüphesiz ki O, ceza vermekte hiç acele etmeyen ve çok bağışlayandır." Buyuruyor. (İsrâ 17/44).

Yukarda bahsettiğimiz hadid suresi iki ve üçüncü ayette de: Allah'ın; üstün güç ve engin hikmet sahibi (azîz ve hakîm) olduğu. Göklerde ve yerde mutlak egemenlik O'nundur. O, hem hayat verme, hem de hayatı sona erdirme kudretini haizdir ve gücünün yetmeyeceği iş yoktur. O, evvel ve âhir, zâhir ve bâtındır, ilmi her şeyi kuşatmıştır; belli hikmetlerle gökleri ve yeri yaratmıştır, kendisi ise zamandan ve mekândan münezzehtir, ama her yerde hâzır ve nâzırdır.

Peygamber (s.a.v); şöyle münâcâtta bulunmuştur. "Allah'ım! Sen evvelsin, senden önce olan yoktur; sen âhirsin, senden sonra da hiçbir şey yoktur. Sen zâhirsin, senden daha açık ve üstün olan yoktur; Sen bâtınsın, senden daha gizli ve senden öte hiçbir şey yoktur." [3]

Bu terimlerin anlamları kısaca şöyledir:

---

[3] Müslim, "Zikr", s-61. Tirmizî, "Da'avât", s-19.

Evvel: Allah Teâlâ kadîmdir, ezelîdir; varlığının başlangıcı yoktur; O, her şeyin başlangıcı ve başlatıcısıdır.

Âhir: Allah Teâlâ bâkidir, ebedîdir; varlığının sonu yoktur.

Zâhir: Allah Teâlâ'nın varlığı ve varlığının kanıtları, kudretinin eserleri açıktır. O açıkta olanları her şeyi bilir; üstündür, yücedir, hikmet sahibidir.

Bâtın: O'nun zâtının mahiyeti gizlidir. O ise bütün gizlilikleri bilir, her şeye nüfuz eder.

İmrân b. Hüseyin, Peygamber (s.a.v)'in yanında girmiştim: Peygamber (s.a.v)'e yaratılışın başlangıcına ilişkin bir soru üzerine şöyle buyurmuştur "Allah vardı, onunla birlikte hiçbir şey yoktu" buyurmuştur. [4].

Bu kısa bahislerden sonra şu kanaate varmak mümkündür. Allah'ın varlığı birliği, eşi benzeri, başlangıcı ve sonunun olmadığı, sonsuz ve her şeyi O'nun yarattığı, kendimizin varlığı O'nun varlığını apaçık ispatlamaktadır.

Mahlukat varsa, muhakkak mahlukatın yaratıcısı da vardır. İşte O her şeyi yoktan var edene Allah Teala diyoruz ve O'na şeksiz şüphesiz iman ediyoruz. O'na iman eden ne kadar şükretse azdır. Allah'ı tanıyıp tasdik eden insan nazarında dünya; bütün mahlûkatın Allah'ı zikrettiği, insanların ve hayvanların talim yaptığı aynı

---

[4] Buhârî, Megâzî, s-67-74, Bed'u'l-Halk, s-1, Tevhid, s-22. Tirmizî, Menâkıb, Had. No. 3946.. Müsned-i Ahmed, c-4, s-431.

zamanda insanların ve cinlerin imtihana tabi tutulduğu yer olarak bilir.

Bütün mahlûkatın özellikle insanların ve hayvanların ölümleri ise dünyadan ahiret tarafına terhis olduklarını, fani dünyada vazifesini bitirenler sevinçli bir şekilde ahiret âlemine sıkıntısız bir şekilde gittiklerini, böyle bir kural ve kaide ise arkadan gelenlere yer açmak için olduğunu düşünür.

Allah'a inanan insan için, bütün mevcudat, Allah'ın emir ve yasaklarına uyan hizmetkârlar, birer dost memurları, birer apaçık Allah'ı tanıtan kitaplar olduğunu bilir.

ALLAH'A İMAN

Mademki; Cennet büyük bir bahçe olarak nitelendiriliyor. Bu bahçe olan cennetin çekirdeği ise Allah'a imanla olur. Küfür ise tersine Cehennemin tohumunu oluşturur. Demek ki; selâmet ve emniyet yalnız islâmda ve imandadır. Öyle ise, biz daima islam dinine sahip olduğumuz için ve bize kemali iman verdiği için Allah'a hamdetmeliyiz.

Allah Teala'yı daha kapsamlı tanımak isteyenler, "Allah'ın Sırrı Kader" kitabına müracat edebilir. İmanla ilgili safhaya noktayı koyup, neden sonra namaz? Meselesini anlatmaya çalışalım. Elhamdülilah Allah'ı tanıdık ve iman ettik. Acaba iman etmek yeterli mi? Değil mi? Bunun da kararı siz vereceksiniz.

Geçiminizi sağlamanız için muhakkak bir iş yerinde çalışmanız lazım. Misal olarak; bir fabrikanın açtığı imtihana girdiniz, işe başlamanız

için, denemeye tabi tutulmanız gerekir. Fabrika için şöyle büyük fabrika, böyle çok miktarda mal üreten fabrika, bütün çalışanların ihtiyacını karşılayan fabrika diyorsunuz. Hakikatte de böyle, çalışanların ihtiyaçları karşılanıyor, buna da şahit oluyorsunuz ve buna yakinen de inanıyorsunuz.

Siz deseniz ki; ben fabrikanın açtığı imtihana girdim, deneme için çalışmama gerek yok, nasıl olsa bu maaş benim hakkım bana verilecek diyebilirmisiniz? Yemeğin doyuracağına inansanız, yemek yemeden doyarmısınız? Kitab okumanın önemine inansanız, kitap okumadan kitaptan istifade edebilirmisiniz? Daha misalleri sıralayabiliz.

Demek ki! Fabrikada çalışmadan maaş hak edilmediği, yemek yemeden doyulmadığı, kitap okumadan istifade edilmediği gibi; sadece Allah Teala'ya inandım deyip emirlerine uymazsak geleceğimiz açısından yeterli değildir. Zaten inanmak demek o inandığın şeyin icaplarını yerine getirmek demektir. Madem ki! Allah Teala'ya inanıyoruz, o halde O'nun emir ve yasaklarını uyup yerine getirmemiz lazım.

Bir ressam düşünün; birisi bu ressamın ressam olduğunu kabul edip inansa, ama; ressamın tuvaline, fırçasına ve boyasına inanmasa, bu ressamın ressam olduğuna inanmış olur mu? Tabi ki inanmış olmaz diyeceksin. Zaten bunlar olmazsa resimde olmaz ressamda olmaz. Yine; ressama, tuvaline, fırçasına ve boyasına inansa; resimlerini sergilediği galariyi gezip, resimleri görmezse, ben ressamı iyi tanırım diyebilir mi? Ressam bu kişiyi sevebilir mi? Dersin ki! Bol keseden atmış,

resimlerini görmeden ressamı tanıyamaz, zaten ressam da öyle insanları sevmez.

Yine bir hükümdar düşünün; bu hükümdarın hükümdar olduğuna inanılsa, memleketine, makamına, vezirlerine ve tebaasına inanılmazsa, bu hükümdarın hükümdar olduğuna inanılmış olunur mu? Diyeceksin ki: Hükümdarın hükümdar olduğuna inanılmış olmaz. Çünki: Memleketi, makamı, vezirleri ve tebaası olmazsa hükümdar da olmaz. Pekala! Hükümdara, memleketine, makamına, vezirlerine ve tebaasına inandınız.

Hükümdar; hem tebaası rahat etmesi ve hemde asayişi sağlamak için, bazı kurallar koysa, yeme, içme ve giyme için bazı emirler verse, bu emirlere uyulmazsa, layıkıyla hükümdara inanılmış ve tanınmış olur mu?

Yine diyeceksin ki: Böyle bir şey; tebaasının iyiliğini düşünen hükümdara nankörlük olur. Çünki: Bir sıkıntısı olduğunda sıkıntısını giderecek hükümdardır. Sıkıntısı olduğu zaman hükümdara karşı yüzü olur mu? Olmaz., Bunlardan dolayı muhakkak hükümdarın koyduğu kurallara uyması gerekir.

Ressam ve hükümdar için durum bu iken; Acaba! Her şeyi yoktan var eden Allah Teala için, inandım iman ettim deyip, senin iyiliğin için koyduğu kurallara, verdiği emirlere uymazsan, layıkıyla inanıp görevini yapmış olur musun? Bunlardan dolayı inancımızı ve amelimizi gözden geçirmeliyiz.

Allah Teala’nın emirleri, yüce kitabımız kur’an’ı kerim’de ve birçok eserlerde detaylı anlatılıyor,

oralara havale edip, bizim konumuz olan namaz konusunu anlatmaya çalışalım.

NİÇİN NAMAZ

Dünya nüfusunun yaklaşık yarısı Hıristiyan, yarısının yarısı Müsliman, diğer kalan yarısının yarısı da Yahudi, Budist, Şaman, sair dinsizlerdir. Bu insanlara akıl irade verilmemiş mi? Verilmiş.

O zaman bu insanlar iyiyi kötüyü niye ayırt edemiyorlar? İnsanın kafasına takılmaz mı? Bütün insanlara akıl, irade, güç, kuvvet ve gerekli olan herşey verilmiş. İnsanların bir kısmı müsliman olmuş, bir kısmı hıristiyan olmuş, bir kısmı yahudi olmuş, diğerleri Allah'a inanmıyorlar. Doğru tek olur, doğru tek olasına rağmen, bu işte bir problem olduğu belli, ama çözümü nedir?

Bir müşkülünüz olduğunda müşkülünüzü çözecek bir makama baş vururuz ve sıkıntımızı anlatırız. Makam sahibi ona göre müşkülümüzü çözer veya bizi yönlendirir. O halde; bizim de müşkülümüzü çözecek veya bizi yönlendirecek bir makama müracat etmemiz gerekir.

Bu makama müracat etmezden önce, problemlerimizi tesbit etmemiz lazım. İnsanız, problemlerimizi konuşarak tesbit edip ve çözmemiz gerekir Önce insan niye namaz kılmaz? Namaz kılana da, kılmayan da; akıl, irade, güç, kuvvet ve gerekli olan herşey verilmiş. Ama; bazı insanlar yine namazını kılmıyor, yada aksatıyor. Bizde insanların muhakkak namaz kılmaları gerektiğini biliyoruz.

Bazı insanların namazlarını kılmadıklarına şahit olduğumuz için, bu insanlardan bazılarına niçin namaz kılmadıklarını sorduk. Araştırma sonucunda,

değişik bahane ve sebeplere sığındıklarını gördük. Şimdi bu sebepleri sıralayalım, sonra da müşkülünüzü çözecek makama müracat edelim.

Namaz kılmayanların, namazı kılmama sebeplerini şöyle özetleyebiliriz.

1- Hakiki manada Allah'ı tanımamaları ve dinin emir ve yasaklarını bilmemelerinden dolayı, namazı terk ediyorlar.

2-Namaz kılmanın önemini ve kıymetini bilmedikleri gibi namaz kılmamanın cezasının varlığından dahi haberdar değiller. Bundan dolayı namazı terk ediyorlar.

3-Din kisvesi altında bazıları bilinçli yada bilinçsiz, islamın dolayısıyla namazın içerisine o kadar boş şeyler sokmuşlar ki; örf ve adetler dinin önüne geçmiş, islâmı yaşanılamaz, namazı kılınamaz hale getirmelerinden dolayı namazı terk ediyorlar.

4-Etrafında namaz kılmayanları, yada; namazı aksatanları görüyor, bunların çokluğu cesaret veriyor, onlarla kendini kıyaslıyor neticede namazı terk ediyorlar.

5-Esasında dinin yaşanması ve başkalarına anlatılması herkesin görevi olmasına rağmen, sadece bir kurumunmuş gibi topluma empoze edilmesi, zaten adam o kurumlara da uğramıyor. Böyle kişilere ulaşılamamasından dolayı namazı terk ediyorlar.

6-Dini temsil edenlerin ve dini yaşamaya çalışanların etrafına örnek olmaları gerekirken, dinin emir ve yasaklarına dikkat etmeyip kötü örnek olmalarından dolayı namazı terk ediyorlar.

7-Üst tabaka dediğimiz makam mevki sahiplerinden ve zenginlerden namaz kılanların az olması, aşağı tabakada olanların da genelde fakir olması veya pozitif ilimlerde zayıf olmaları, genellikle müsliman ülkelerin fakir olması ve sıkıntıların bulunması, buna benzer durumlar, sanki islam dini fakirliğin sebebiymiş gibi, görülmesinden dolayı namazı terk ediyorlar.

8-Çalışmaktan namaz kılmaya vaktimiz olmuyor, çalışmakta ibadet diyerek namazı terk ediyorlar.

9- Küçük yaşlarda namaz kılmasını ve namazda neler okunduğunu öğrenmemişiz, bundan sonrada öğrenmek çok zor oluyor diye namazı terk ediyorlar.

10- Namazı kazaya bırakıyorum, sonra kaza ederim düşüncesiyle namazı terk ediyorlar.

11-Salat arabçada dua nlamı da taşımaktadır. Bu anlamla yetinilerek Allah dua etmemizi istiyor, zaten bizde duamızı yapıyoruz diyerek namazı terk ediyorlar.

12-Tembellik ve üşenmekten dolayı, namazı yarın kılarım, önümüzdeki yıl kılarım, emekli olunca kılarım, yaşlanınca kılarım diye, terk ediyorlar.

13-Allah kul hakkıyla gelmeyin kul hakkını affedemem. Bana karşı işlenen günahları affederim dendiği için namazı terk ediyorlar.

14- Önceki yıllarda daha çoktu, namaz kılanlar işinden oluyorlardı, namaz kılanlar küçük görülüyorlardı, gizli kılmaya çalışıyorlardı, bunlardan dolayı namazlarını ya aksattıkları yada kılmadıklarını söylüyorlar.

15-Allah’ı ve dini inkâr edip kabul etmediği için yada Allah’a inanmayı yeterli gördükleri için namazı terk ediyorlar.

Namaz kılmayanların problemleri dedik sıraladık. Pekala Allah’a inanıp ta namaz kılanların bu problemlere katkıları yok mu? Sorumlu değiller mi? Bunları da sıralayalım.

1-Esasında müslimanların hakiki manada Allah’ı tanımaları ve dinin emir ve yasaklarına uymaları gerekir. Maalesef bazı müslimanların dini bilgilerinin az olması nedeniyle, dinin emir ve yasaklarına dikkat etmiyorlar, kötü örnek oluyorlar.

2-Kur'ân-ı Kerim; iyiliği emretmemizi ve yaşamamızı, kötülüğü engellemenizi ve yapmamızı emretmektedir. Genelde bu emrin bir kurumun göreviymiş gibi bakılıyor.Ama bu görev, bütün müslimanların olmasına rağmen layıkıyla yapılmıyor.

3-Kur'ân-ı Kerim ve Hadis’i Şerifler iyi analiz edilip, doğru uygulanması gerekir. İslam dinini hurafelerden tecrit edilip, kolayca yaşanır hale getirilmesi gerekirken bu yapılmıyor..

4-Kolay namaz kılmanın yolları bilinmiyor ve anlatılmıyor.

Namaz kılmayanların namazı kılmama sebeplerini, namaz kılanların da eksiklilerini özetledik, Doktorun hastılığı teşhiş edip ilaç verip insanı sağlığına kavuşturduğu gibi bizde proplemleri sıraladık ilgili makama müracaatımızı yapacağız.

Malum müracaat edeceğimiz makam Kur'ân-ı Kerim, Hadis'i Şerifler ve bu işin uzmanlarıdır.

NAMAZ KELİMESİNİN ETİMOLOJİSİ

Önce namaz kelimesinin etimolojisiyle başlayalım.

Namaz kelimesi farsçadan türkçeye geçmiş bir kelimedir. Farsçadaki okunuşu "Nemaz"dır. Namaz ibadetinin arapçadaki karşılığı "Salat" olmakla birlikte, "Salat" sözlükte dua, yalvarmak, iyi dilekte bulunmak, temizlemek, aklın ibadete yoğunlaştırılması, kutsamak, iki varlıktan birinin diğerine yüceliğini, kutsiyetini, şerefini ve ululuğunu bütün samimiyetle ifade etmek anlamlarına gelir. Namaz kılan bir kimse, bu ibadetiyle yaratıcısını eksikliklerden tenzih etmiş, kendini O'nun azabından kurtarmak için istiğfar ve merhamet dilemiş, O'nu gereği gibi övmüş, tazim etmiş ve böylece yüce Allah Teâlâ'yı anmış olur." [5]

Yine farsça'da "tâzim için eğilmek, kulluk, ibadet" anlamına gelmekle birlikte, arapça'da dua etmek, ibadet etmek, bağışlanma dilemek, yalvarmak" mânalarına gelmektedir. [6]

"Namaz ibadetinin belli rükün ve şekilleri olmasına rağmen namazın özü, dua olduğu için ona da "salât" adı verilmiştir. Ayrıca namaz, sadece tekbir, hamd, dua, ayet ve salâvat gibi dil ile yerine getirilen bir ibadetten ibaret değildir. Salat kelimesi ve türevleri Kur'an'da doksan dokuz yerde geçmektedir." [7]

---

[5] İsfehânî; el-Müfredât fi'l-Garîbi'l-Kur'an.
[6] İbn-i Manzur; Lisânü'l–Arab.
[7] Abdülbâkî, el-Mu'cemu'l-mufehres li-elfâzi'l-Kur'ân'i'l-Kerîm.

Araplar namaza salat olarak ifade ederler. Biz de ezanda ve kamette daima salat olarak kullanıyoruz. Önceki yıllarda kullanılan namaz hocası kitaplarında niyet arabça salat olarak geçerdi. "Neveytü en üsalliye lillaahi tealaa sünnete (farza) salaatil fecri edaaen müstakbilel kıbleti" şeklinde yapılırdı. Niyette bazı hocalar bunu istimal ederler.

EKIMUS SALAT

Salat; genelde ayeti-i kerime'lerde "ekımus salat" olarak emredilmektedir. "Ekımus salat'a" da değinecek olursak.

Namazı ikame etmek demek: Namazı kılınız demekle birlikte, namazı ta'dil-i erkâna riayet edilerek (usulüne göre kılmak), devamlı ve vakinde eda edilmesi demektir. "Ekım" kelimesi; kıyam ile aynı kökten gelir, yani kalkmak, doğrulmak demektir. Bir şeyi yapmak, yerine getirmek anlamına gelir. Müezzinin kamet yaparken söylediği: "Kad kamet assalat" namaz için ayağa kalktı. yani namaz başladı demektir.

"Ekım" kelimesini türkçeye çevirirken namazı dosdoğru kılmak olarak çevrilmişse de, yine karşılığı olmuyor. Kanaatim en yakını namazı ifa etmek olsa gerektir. Niçin ifa derseniz? Şunlardan dolayı ifa daha uygundur. Diyanet ansiklopedisinde de "ekāme" fiili; bir şeyin hakkını vererek yerine getirilmesine "ifa etme" olarak kullanmıştır.

İfa; sözlükte "bir şeyi tam yapmak, tam vermek, sözünde durmak, sözünü yerine getirmek, akdini ve ahdini yerine getirmek" gibi anlamlara

gelen ifa Kur’an ve hadislerde de bu mânalarda geçer.

Ayet-i Kerime’lerde Ölçüyü ve tartıyı tam yapmak.(Bakara 2/40). Bana verdiğiniz sözü yerine getirin; size verdiğim sözü yerine getireyim. (En‘âm 6/152). Allah’ın ahdini yerine getirin. (Nahl 16/91). Verilen sözü yerine getirin. (İsrâ 17/34). Akitleri yerine getirmek. (Mâide 5/1). Alış verişleri ölçülü ve tartılı yapmak. (A‘râf 7/85).

İfa etmek demek aynı zamanda ödemek anlamı da taşımaktadır. Peygamber (s.a.v): Ödemek niyetiyle borçlanan kişiye Allah’ın yardımcı olacağını bildirmiştir. “Ödüncün karşılığı ancak îfâ ve teşekkürdür” demiştir. [8] Bunlardan dolayı namaz dosdoğru kılmak yerine namazı ifa etmek dense daha iyi olur kanaatindeyim.

Yani namaz; ta'dil-i erkâna riayet edilerek, devamlı ve vakinde eda edilmesi gerekir. Bu ayet-i kerime’ler de bunlara işaret etmektedir.

Onlar namazında huşu içindedirler. (Mü'minûn; 23/2). Ayeti; ta'dil-i erkâna riayet edilerek namazın kılınmasına işaret etmektedir. “Namaz, mü’minlere belirli vakitlere bağlı olarak farz kılınmıştır." (Nisâ; 4/103). "Onlar ki, namazlarını muhafaza ederler." (Me'âric; 70/39). (Mü'minûn; 23/9). Ayetleri de; namazın vakti içerisinde kılınmasına işaret etmektedir. “O kimseler ki! Namazlarında daimidirler.” (Me'âric; 70/23). Ayeti de; namazın devamlı kılınmasına işaret etmektedir.

---

[8] İbn Mâce, Ṣadaḳāt, s-13. Ebû Dâvûd, Büyû, s-11.

İşte namazı ifa etti dendiği zaman; ta'dil-i erkâna riayet edilerek, devamlı ve vaktinde namazın eda edildiğini gösterir.

Yukarda bahsettiğimiz gibi “salât” değişik anlamlar taşımaktadır. Salat’ın en çok hangi anlamlarda kullanıldığını görelim.

"Namazı ifa edin, zekâtı verin. Kendiniz için her ne iyilik işlemiş olursanız, Allah katında onu bulursunuz. Şüphesiz Allah bütün yaptıklarınızı görür." (Bakara; 2/110).

"Mü’min erkekler ve mü’min kadınlar birbirlerinin dostlarıdır. İyiliği emreder, kötülükten alıkoyarlar. Namazı ifa ederler, zekâtı verirler. Allah’a ve Resûlüne itaat ederler. İşte bunlara Allah merhamet edecektir. Şüphesiz Allah mutlak güç sahibidir, hüküm ve hikmet sahibidir." (Tevbe; 9/71)

"Namazı ifa edin, zekâtı verin, Resûle itaat edin ki size merhamet edilsin." (Nûr Sûresi 56)

“Şüphesiz ben Allah'ım, benden başka ilâh yoktur. Onun için bana kulluk et ve beni anmak için namazı ifa et.” (Tâhâ 20/14); Ayeti-i Kerime’lerde salat namaz olarak emredilmektedir.

KUR’AN’DA DUA OLARAK GEÇEN SALATLAR

Ahzâb suresi elli altıncı ayetteki salatlar ise; değişik anlamlara gelmektedir. Allah Teâlâ’nın salatı değişik, Melaikenin salatı değişik ve iman edenlerin salatı değişiklik göstermektedir. ”Gerçekten Allah ve melekleri Peygambere salât ederler. Ey iman edenler! Siz de ona teslimiyetle salât ve selâm edin.” (Ahzâb; 33/56) buyruluyor.

Bu ayette geçen “Salâtlar” ise şu mânalarda da kullanılmıştır.

Allah Teâlâ’nın peygambere karşı salâtı; onun hata ve kusurlarını bağışlaması, ona dünya ve ahirette merhamet ve sevgi ile muamelede bulunma anlamına gelmektedir. Meleklerin peygambere yönelik yaptıkları salât; peygambere dua etmeleri, hata ve kusurlarının bağışlanmasını dilemeleri demektir. Kulların salâtı ise; peygambere salavatla birlikte dua etmeleri demektir.

Onlar; başlarına bir musibet gelince, “Biz şüphesiz (her şeyimizle) Allah’a aidiz ve şüphesiz O’na döneceğiz” derler. İşte Rableri katından rahmet ve merhamet onlaradır. Doğru yola ulaştırılmış olanlar da işte bunlardır.(Bakara; 2/156-157).

Bu ayette geçen “salavat” Allah'ın sabreden müminlere rahmet ve salât etmesi, onları lütfuyla kuşatması demektir.

Yine Tevbe suresinde salat ise; peygamber (s.a.v)’in insanlara duasıdır.

“Onların mallarından, onları kendisiyle arındıracağın ve temizleyeceğin bir sadaka (zekât) al ve onlara dua et. Çünkü senin duan onlar için sükûnettir. (Tevbe; 9/103). Bu ayetteki salat ta peygamber (s.a.v)’in insanlara dua etmesi demektir.

Kur’an’ı Kerim’e göre salat değişik anlamlara gelmesine rağmen genelde namaz için kullanıldığını görüyoruz. Bunlardan dolayı namaz Allah Teâlâ’nın emri olup, farzdır, kasti terk edilmesi mümkün değildir. Terk edenler muhakkak cezaya uğrarlar. Bunlar ilerde detaylı anlatılacak.

NAMAZIN TARİHÇESİ

“Namazın Tarihçesi: Bütün ilâhî dinlerde namaz ibadetinin mevcut olduğunu Kur’ân-ı Kerîm’ den öğrenmekteyiz. Meryem suresi’nde Hz. İdris, Hz. Nûh, Hz. İbrahim, Hz. İsmail, Hz. İshak, Hz. Yakup, Hz. Musa, Hz. Harun, Hz. Zekeriyya, Hz. Yahya ve Hz. İsa’nın tevhîd mücadelelerini anlatmaktadır. Ardından bu peygamberlerden sonra gelen toplumların namazlarını terk ettiklerini âyet-i kerime şöyle haber veriyor: “O peygamberlerden sonra bir nesil geldi. Ve onlar, namazı zayi ettiler ve kötü arzularına uydular. Heva ve heveslerine tabi oldular. Onlar bu tutumlarından ötürü elim bir azaba çarptırılacaklardır.” (Meryem; 19/59). Hz. İsâ’nın beşikteki mûcizevî konuşmasında namaz ve zekâtla emredildiğinden bahsetmektedir. “Nerede olursam olayım, O beni mübarek kıldı; yaşadığım sürece bana namazı ve zekâtı emretti.” (Meryem; 19/31).

Hadis’i şeriflerden ve tarih kitaplarından öğrendiğimize göre: İslâm öncesi eski medeniyetlerde ve Arap toplumlarında İbrâhim (a.s)’ın tebliğ ettiği tevhid dini şekil ve mahiyet değiştirerek de olsa, devam ederek geldiği görülmektedir. Veysel Karani, Ebû Zer el-Gıfârî ve Zeyd b. Amr b. Nüfeyl gibi sahabelerin islâmdan önce bu hanîf dine tâbi oldukları ve Kâbe’ye yönelerek namaz kıldıkları rivayet edilmiştir.” [9].

“Müşriklerin dahi kendi inançlarına göre ibadetleri vardı. “Onların (müşrikler) salâtı ıslık çalmak ve alkışlamaktan ibarettir.” (Enfâl 8/35). İbn Abbas’ın açıklamasına göre; Kureyş kabilesinin ıslık

[9] Müslim; Es-Sahih, Feżâ’ilü’ṣ Sahâbe, c-1, s-132

çalıp el çırparak Kâbe'yi tavaf etme şeklinde bir ibadetleri vardı." [10].

"Yine hadis kitaplarında, İslâm'ın ilk dönemlerinden itibaren namaz ibadetinin mevcut olduğu ve beş vakit namaz farz kılınmadan önce de, sabah ve akşam olmak üzere günde iki vakit namaz kılındığı belirtilmektedir. (Tâhâ, 20/130; Mü'min, 40/55) bu ayetlerin iki vakit namaza işaret ettiğini bildiren âlimler mevcuttur." [11]

"Vahyin başlangıcından sonra Müddessir sûresinin bir ve üçüncü âyetleri nâzil olunca, Cebrâil (as); Resûlullah (s.a.v)'ı Mekke yakınlarındaki bir vadiye götürmüş, orada fışkıran su ile önce kendisi abdest almış sonra Resûlullah (s.a.v) abdest almış, sonra Resûlullah (s.a.v)'e namaz kıldırmıştır. Bunun üzerine Hz. Peygamber sevinçli bir şekilde eve gelmiş, Hz. Hatice'nin elinden tutarak oraya götürmüş ve aynı şekilde onunla birlikte abdest alıp iki rekât namaz kılmışlardır." [12]

"İslamiyet'te bugün bilinen şekliyle beş vakit namaz hicretten bir buçuk yıl kadar önce Mi'râc gecesinde farz kılınmıştır." [13]

"Hadis'i şerife göre namazların önce ikişer rekât olarak farz kılındığı, hicretten kısa bir süre sonra öğle, ikindi ve yatsı namazlarının farzlarının dörder rekâta çıkarılmıştır." [14]

---

[10] Taberî; Tarihu'l-Ümem ve'l Mulûk, c-8, s-521.
[11] Buhari, Es-Sahih Muhtasarı ve Tecrid-i Sarih Tercemesi, c-2, s-279.
[12] İbn-i Hişam; Siretü'n-Nebeviyye, c-I, s-243,245.
[13] Buhari; Bed'ü'l-ḫalḳ, c-1, s-6. Müslim; Îmân, c.1, s-259.
[14] Buhari; Es-Sahih, Ṣalât, c-1, s-8. Müslim; Îmân, c.1, s-3.

NAMAZIN HİKMETLERİ

Salat kelimesi ve türevleri Kur’an’da doksan dokuz yerde geçtiğini, bunların ekserisinin namazı kastettiğini gördük. Neden bu kadar namaz vurgulanmış bu namazın hikmeti nedir? Namazın hikmeti nedir? onu anlatmaya çalışalım.

İmandan sonra en faziletli amel namazdır. Zengin, fakir, hasta ve yolcu tüm insanlara kelime-i şehâdet getirmek ve namaz kılmak farzdır. Peygamber (s.a.v): Namazla ilgili hadis-i şeriflerde şöyle buyurmuştur.

“Namaz islâm’ın en önemli rüknü olup, mükemmel bir duadır.” [15]

Peygamber (s.a.v) bir hadisinde: “İşin başı İslâm, direği namaz, zirvesi cihaddır.” demiştir. [16]

Peygamber (s.a.v): Namazın rükünlerinden olan secdeyi: “Kulun Allah’a en yakın olduğu an secde anı” olarak nitelendirmiştir. [17]

“Namaz aynı zamanda Hûd suresinin yüz on dördüncü ayetinde, namazını ifa eden kişinin iyiliklerinin kötülüklerini gidereceğini söylüyor. Namazını kılanların, günahlarının affedilip bağışlanacağı müjdesini vermektedir. Dolayısıyla günde beş vakit namaz kılanların günahların affedileceği umulmaktadır.

Aşağıdaki hadis’i şerif’lerde namazını kılanlara müjdeler verilmektedir.

---

[15] Müslim; Îmân, c-1, s-137.
[16] Tirmizi, İmân, s-8; İbn Mâce, Fiten, s-1.
[17] Müslim; Es-sahih, Ṣalât, c-1, s-215.

Muâz (ra) anlatıyor: “Ufeyr adlı eşeğin üzerinde (yolculuk ederken) Hz. Peygamber"in (s.a.v) terkisinde idim. Resûlullah, “Ey Muâz! Allah"ın kulları üzerindeki hakkını ve kulların Allah üzerindeki hakkını bilir misin?” diye sordu. Ben, “Allah ve Resûlü daha iyi bilir.” dedim.

Bunun üzerine Peygamber (s.a.v) şöyle buyurdu: “Allah"ın kulları üzerindeki hakkı; Allah"a kulluk, ibadet etmeleri ve O’na hiçbir şeyi ortak koşmamalarıdır. Kulların Allah üzerindeki hakkı ise; kendisine ortak koşmayan kimselere azap etmemesidir.”

“Ey Allah"ın Resûlü! İnsanlara bunu müjdeleyeyim mi?” diye sorunca; Resul-i Ekrem: “Hayır müjdeleme, zira (bu müjdeye güvenip) ibadetlerinde tembellik ederler.” cevabını verdi. [18]

Not: Enes (r.a) dedi ki: Muaz ölümüne yakın ilmi gizleyip tebliğ etmeme sorumluluğundan kurtulmak için bu hadisi bildirdi.

"İslâm dini beş esas üzerine kurulmuştur: Allah'tan başka ilâh olmadığına ve Muhammed'in Allah'ın resulü olduğuna şehâdet etmek, namaz kılmak, zekât vermek, hacca gitmek ve ramazan orucunu tutmak." [19]

“Muhakkak ki namaz, mü’minler üzerine vakitleri belirli (bir farz) olarak yazılıdır.” Buyrulmuştur. (Nisa; 4/103).

---

[18] Buhârî, Cihâd s-46, Libâs s-101, Tevhîd s-1; Müslim Îmân, s-48-49. Tirmizî, Îmân s-18; İbni Mâce, Zühd, s-35.

[19] Buhârî, Îmân, 1,2; Müslim, Îmân, 19-22. Tirmizî, Îmân, 3; Nesâî, Îmân, 13.

“Beş vakit namazı Allah tealâ kullar üzerine farz kılmıştır. Bunları yerine getirip terk etmeyen, bu namazların hakkını hafife almayan kimseyi, Allah tealâ cennete koymaya söz vermiştir. Fakat bu namazları yerine getirmeyenler hakkında böyle bir sözü yoktur. Dilerse âzab eder, dilerse bağışlar” demiştir.[20]

“Kulların kıyamet günü ilk hesaba çekilecekleri amel namazdır. Rabbimiz, meleklere şöyle buyuracaktır: `Kulumun namazlarına bakın, onları tam mı kılmış, eksik mi bırakmış?’

Eğer namazları tam ise, tam olarak yazılır. Eğer eksiği varsa Allah tealâ şöyle buyuracak: `Bakın kulumun nafile namazı var mı?’

Eğer nafile namazı varsa Allah: `Kulumun farz namazlarını, nafile namazlarıyla tamamlayın’ buyuracak, sonra diğer farz ibadetleri de aynı işleme tabi tutulacaktır.” [21]

“Beş vakit namazın, iki namaz arasındaki küçük günahlara kefarettir” buyurmuştur. [22]

“Abdest alıp beş vakit namazı vaktinde kılan, rükû, secde ve huşûunu tam olarak yerine getiren kimseyi Allah affeder” buyurmuştur. [23]

“Sana vahyedilen Kitabı oku ve namazı ifa et. Muhakkak ki namaz hayâsızlıktan ve kötülükten

---

[20] Ebu Dâvud, Salât, 9; Neseî, Salat, 6; Darimi, Salat , 208, Muvatta, Salatu’l Leyl, 14, İbn Mace, İkâmetu’s-Salât, 194.

[21] Tirmizî, Salât, 188; Ebu Dâvûd, Salât, 145 – 149; Nesaî, Salât, 9, Tahrîm, 2; İbn Mâce, İkame, 202.

[22] Buhari; Mevâḳītü’s-salât, c-1, s-6. Müslim; Es-sahih, Taharet, c-1,s-15.

[23] İbn-i Mâce; Sünen, Ṣalât, c.1,s-94.

alıkoyar. Allah'ı anmak elbette en büyük zikirdir. Allah yaptıklarınızı bilir. (Ankebut; 29/45).

Ayette de vurgulandığı gibi; namaz insanı hayâsızlıktan ve kötülükten alıkoyar. Yine peygamber (s.a.v)' de: Günlük kılınan farz namazları ise; bir insanın kapısının önünden akıp giden bir ırmakta yıkanmaya benzeterek şöyle buyurmuştur.

"Nasıl bir insanın kapısının önünden akıp giden bir ırmakta her gün beş defa yıkandığında pislik kalmazsa, her gün beş vakit namaz kılan kimsenin günahlarını Allah siler temizler" buyurmuştur. [24]

YOLCULUK BİLETİ NAMAZ

Hayat dediğimiz hayat yolu; ruhlar âleminden gelir dünyada yaşanır, kabirden geçer, âhirete gider. Bu hayat yolunun erzağı ve silâhı ise, Allah'ın rızasını kazanmak için yapılan ibadetlerdir. Muhakkak bu ibadeti yerine getirirken gözle görülür bir yükü bir ağırlığı var. Fakat manasında öyle bir rahatlık ve hafiflik var ki, onu da tarif etmek pek de kolay değil.

Her yolcu gideceği yere yol biletini ve gideceği yerlerde sıkıntı çekmemek için oralarda geçerli akçe ne ise, onu yanında götürür. Mademki bizde buradan kabre, kabirden haşir meydanına, oradan da ahiret âlemine giden bir yolcuyuz.

Ayeti kerimelerde de belirtildiği gibi: "Melekler ve Ruh miktarı ellibin yıl süren bir gün içinde ona çıkar." (Mearic; 70/4). "Rabbinin katında birgün, sizin sayacaklarınızdan bin sene gibidir" buyuruyor. (Hac; 22/47), (Secde, 32/5). Ayetlerinde de bahsedildiği gibi, mesafesi çok uzun ve çok

[24] Buhârî; Mevâḳītü'ṣ-ṣalât, c-1, s-6.

meşakkatli bir yolculuk bizi bekliyor. Bizimde istisnasız hepimizin yapacağı bu yolculuk için yol bileti ve ikamet edeceğimiz mekân için geçerli akçe ne ise onu temin etmemiz gerekmez mi?

İşte o âlemlerde geçerli olan akçelerin ve yol biletinin en başta geleni ve en önemlisi ise namazdır. İnsana her gün yirmidört altın değerinde yirmidört saat ömür verilmiş. Bir günde yirmiüç altın değerindeki yirmiüç saatini dünyavi meşguliyetlere verip, bir altın değerinde olan bir saatini, bir günkü farz namaza kafi gelmesine rağmen, namaza sarf etmezse, ne kadar ziyanda olduğunu akıllı bir insan idrak edemez mi?

İnsan; helâlından rızkını temin etmesi iktidar ve ihtiyar ile olduğunu zanneder. Esasında rızık acziyet ve zayıflığa göre verilir. Yanlış anlaşılmasın buradaki acziyet ve zayıflık Allah'a karşı gösterilmelidir, kullara karşı acziyet ve zayıflık gösterilmez. Zaten etrafımıza bir göz atsak bunu görürüz. Rızkın acziyet ve zayıflığa göre verildiğini balıklar ile tilkileri, yavrular ile canavarları, ağaçlar ile hayvanları kıyas yaparak görülebilir. Yine de insan iktidar ve ihtiyar sahibi olduğu için, yirmidört altın değerinde olan, yirmidört saat ömrünün yirmiüç saatini, nafakasına sarfetse, hiç olmazsa ömrünün bir saatini de, farz namaza sarf etse iyi olmaz mı?

Hâlbuki namazda ruhun ve kalbin ve aklın büyük bir rahatı vardır. İnsana o kadar ağır bir iş de değildir. Hem namazı kılan kişinin diğer mubah dünyevî amelleri, güzel bir niyet ile ibadet hükmünü alır. Bu surette bütün ömür sermayesini âhirete maledip, fâni ömrünü baki hale getirebilir. Aynı

zamanda namaz; kul ile Allah arasında yüksek bir nisbet ve ulvî bir münasebet ve nezih bir hizmettir.

Allah tarafından her yirmidört saat zarfında, belirlenen vakitlerde huzuru manevîye yapılan bir davettir. Bedeninde yoldaşın olan kalbin ve ruhun gıdası olup, duyu ve duygularıyın latif manevi havasını cezb ve celbeden yine namazdır

Soruyorum şu namaz vazifesiyle ubudiyeti yerine getirmek neticesiz midir, ücreti az mıdır? İnsanlar usanıyorlar yâda kılmıyorlar. İşveren nafakan için seni belirli bir ücretle akşama kadar çalıştırır ve sende bıkmadan çalışırsın. Acaba şu dünya misafirhanesinde bu kadar âciz ve fakir insanın, kalbine ilaç ve şifa, gideceğin yer olan kabrinde ışık ve aydınlık ve mahkemen olan mahşer'de sened ve berat, ister istemez üstünden geçilecek Sırat Köprüsü'nde nur ve burak olacak bir namaz, acaba neticesiz midir veya ücreti az mıdır?

Ne vadettiyse tereddütsüz harfiyen yerine getiren Allah (c.c)'hü¸ ebedi saadet yeri olan cennet gibi bir ücreti, bir hediyeyi sana vadediyor. Hapis korkusuyla aman başımıza bir şey gelmesin diye gayret gösterirsin, hatta haklı olmana rağmen beladan kaçmaya çalışırsın. Belki uzun bir müddet, belki de ebedi cehennemde hapiste kalma korkusu, sana namaz gibi hafif ve latif bir hizmeti hatırlatmıyor mu?

Çocukların maişetini temin etmek lazım, maişetlerini temin etmek için çalışmam gerekir. İşte bu çalışma beni namazdan ve ibadetlerden alıkoyyor diyorsan. O zaman şöyle bir düşün. Eğer bir gram altın gündelikle çalışırken; sonra biri gelse, dese ki: Gel on dakika çalış sana bir kiloğram

altın vereceğim dese, sen ona: Yok, gelmem. Çünki benim bir gram altın gündeliğimden kesilir ve nafakam azalır desen; ne kadar akılsızca bir hareket olmaz mı?

Aynen bunun gibi; sen bir iş yerinde çalışıyorsun, nafakan için uğraşıyorsun. İş yerinde zaruri ihtiyaçlarını karşılıyorsun, kimse bir şey söylemiyor, namaz da zaruri ihtiyaçlardandır. Eğer zaruri ihtiyaçlardan olan farz namazı terketsen, bütün çalışmayın karşılığı, yalnız dünyaya ait bereketsiz bir nafakaya münhasır kalır.

RUH VE KALBİN GIDASI NAMAZ

Eğer sen normal ihtiyaçlarını karşılayacağın dinlenme vaktinde, ruhun rahatına, kalbin teneffüsüne medar olan namazı kılsan; o vakit bereketli dünyevi nafaka ile beraber, senin uhrevi nafakan da olur. Muhakkak bilerek veya bilmeyerek namazı terkeden dünyadaki maddi ücretini alır. Ama! hem çalışıp hem de namazını kılan kimse ise, dünyadaki maddi ücretle birlikte cennet gibi ebedi saadeti kazanır.

Bizim bahsettiğimiz bir saatlik zaman beş vakit namaz içindir. Abdestli olan bir kişi öğle namazının farzını beş dakikada kılar, hiçbir işverenin beş dakikalık zamana sesini çıkaracağını zannetmiyorum. Şunu da belirtelim, beş dakikalık namazı uzatıp işverenin zamanını çalmak namaz kılana da yakışmaz. Bu merhalelerin hepsinden geçmiş tecrübeli bir kişi olarak, yakınen şahit olduğum bikaç hadiseyi söyleyeyim.

Namazlarını kıldığını söyleyen tanıdığım biri, bir veya iki dakika içerinde öğle namazını kılardı ve

görevine dönerdi. Yine eğitimci kardeşlerle spor yürüyüşü yapıyorduk, bir kardeşimiz ben namaz kılacam, siz yürümeye devam edin, ben arkanızdan yetişirim dedi. Namazını kılmış, yüz metre kadar gittik arkamızdan yetişti.

Zaten namaz kılan kişi namaz vaktine göre abdestli yola çıkar, en kısa zamanda namazını kılar. Sabah uyandın güneşin doğmasına beş dakika yada daha az bir zaman var, az bir zaman kalmış deyip namazı terk mi edeceksin? Hayır! O namazı en çabuk bir şekilde kılacaksın. Müsliman camilerimizde olduğu gibi, merasimli namaz kılmasını da bilecek, şartlara göre hızlı namaz kılmasını da bilecek.

Namaz vakitleri ile ilgili, şu noktayı da belirtmekte yarar var. Bazı kurumlar müslimanlara hizmet olsun diye takvim yapıyorlar. Bizim saf müslimanlar da bunlara inandığı gibi, bu işin uzmanları olan bazıları da inanıyor. Hatta! İnandıkları gibi kalmayıp daha ileri götürüp çanak tutuyorlar. Bahaneleri ne imiş? Temkinmiş, temkin olmazsa takvim yapılamazmış.

Soruyorum! Namaz vaktinin girip çıktığını takvim mi belirler yoksa güneşin hareketi mi? Kaçamazlar. Mecburen güneşin hareketi diyecekler. Bu seferde zaten bizde güneşe göre takvim yapıyoruz diyecekler ve öyle savunma yapacaklar.

Yine muhataplara soruyorum? Güneşin doğmasına yedi dakika var. Yani; sabah namazının vaktinin çıkmasına yedi dakika var, namaz kılınabilir mi? Diye soruyorum. Yedi dakika varmış, tabi ki namazı kılacaksın derler.

Yine muhataplara soruyorum, vaktin girmesine yedi dakika kala oruç açılabilir mi? Diye sorsam. Sen hastamısın kafanda varlar mı? Oruç bir dakika önce bile açılmaz diyecekler.

Öylede: Dikkatinizi çekerim, bugün uzay mekikleri bir dakikada dörtyüz atmışiki kilometre hızla gidiyor. İnsanlar yedi dakikada dünyayı dolaşıyorlar. Bazı uçaklar saatte üçbin beşyüz kilometre hızla gidiyor. Yedi dakikada Ankara'dan İstanbul'a gidiyor. Hala yedi dakika temkin adı altına takvim yapacaksınız. İnsanların namazlarını kıldırmayacaksınız, oruçlarını açtırmayacaksınız. İnsanların namazlarını kıldırmama, oruçlarını açtırmama hakkını nerden alıyorsunuz?

Uzay çağındayız dedik. Herkesin telefonu var Goguldan güneş kaçta doğuyor güneş kaçta batıyor sorulabilir. Hatta sormanıza da gerek yok, bütün hava durumu raporlarında, güneşin ne zaman doğacağı ne zaman batacağı yazılıdır, oralara da bakılabilir. Ben yıllarca kontrol ettim. Telefondaki vakitte güneş doğuyor ve telefondaki vakitte güneş batıyor. Buyurun hodri meydan kontrol edebilirsiniz.

Biz insanların namazlarını kılmasını istiyoruz. Birileri; aleni açık gözle görünen şeyde dahi proplem yapıyorlar. Daha güneşin doğmasına yedi dakika zaman varken, güneş doğdu deyip, takvime yazıyorlar. Bu takvimdeki saate inanıp daha güneşin doğmasına yedi dakika varken, namaz kılmak isteyenin namazı kıldırmamanın vebalini kim yüklenecek. Ben bunada verecekleri cevabını söyleyeyim. Çünkü çok kere başımdan geçti.

Verecekleri cevap şudur: Takvimi yapanlar mesul bizimle ilgisi yok derler. Etrafınıza sorabilirsiniz namaz vakitlerinde temkin varmış, temkin vakti kaç dakika diye sorun, kaç kişi bilecek. Çoğu oda neymiş der, bilmez. Hiç olmazsa temkin vakti koyduğunuzu takvimlerin altında belirtiniz, herkez o temkin vaktine göre hareket etsin.

Bir proplemde bazı namaz kılanların, namaz kılanları da namaz kılmayanları tenkit edip akıl vermeleridir. Sanki; tenkit edip akıl vermek onların görevi, hiç bizim kusurumuz yok mu? Demezler, ona buna akıl vermeye çalışırlar. Derdim çok girmek istemiyorum. Böyle şeyleri zaman israfı addediyorum. Peygamber (s.a.v)'in dediği gibi; islam garib gelmiş garip gidiyor. Bu islam dinine Allah kolaylık versin.

ABDEST VE NAMAZDA KOLAYLIK

Dertliyim deyince bir şeyler daha söyleyeyim. "Allah bizim için kolaylık ister, zorluk istemez" buyuruyor. (Bakara; 2/185). Peygamber (s.a.v): "Kolaylaştırın, zorlaştırmayın. Müjdeleyin, nefret ettirmeyin" buyuruyor. [25]

Bu manalarda birçok ayet ve hadisler vardır. Yakinen şahit olmuşsunuzdur bazı kişiler vardır; yıllarca okula giderler okuma yazmasını öğrenemez, yada ona göre öğrenir, çarpma bölmeyi bırak, toplama çıkarmayı bilemez. Kendine göre aklıda var, iradeside var. Yine soruyorum böyle kişiler dinin emirlerinden, namazdan oruçtan muaf mı? Öyle şey olur mu? Derler, dinin emirlerinden, namazdan oruçtan herkes sorumlu derler. Bu

[25] Buhari, İlim, s-11. Müslim, Cihad, s-8.

durumdaki insanlar, okumasını yazmasını öğrenememiş, ayetleri nasıl ezberleyecek ne kadarını öğrenebilecek düşündünüz mü?

Ayetlerde ve hadislerde dini kolaylaştırınız zorlaştırmayınız diyor. Kısa el kitaplarına bakıyorsun, veya dini biliyor dediğin kişilere soruyorsun, hep; adap, müstehap, ittifak sağlanmamış sünnetlerle cevap veriyorlar. Haydi dinini yaşa, namazı kıl diyorlar. Bu şartlarda insanlar nasıl namaza başlar, nasıl namaz kılarlar? Namaz kılmak isteyen kişi bu şeylere bakıyor, ben bunları öğrenip yapamam diyor. Her şeyi terkedip bir daha namazın yakınından dahi geçmiyor.

Misal olması için abdestten bahsedeyim. Tecrübemle sabit, Abdest almasını bilmeyene, bir dakika içinde abdest alması öğretilebilir. Tecrübemle sabit, uzaktan yakından abdestle alakası olmayanlara, abdest almasını öğrenmelerine vesile oldum da, ondan söylüyorum. Nasıl olur? Çok da kolay. Kısaca abdeste önce yüz sonra kollar yıkanır, baş mesh edilir, ayaklar şartlara göre yıkanır yada mesh edilir. Bu kadar basit. Böyle bir tariften sonra kim abdest almasını öğrenemez. Abdest alması bu kadar kolay olmasına rağmen, birisi öğrenmeye kalksa bir sürü teferruattan bahsederler. Din kolaylaştırın diye emrediyor, emri dinlemiyorlar teferruatla uğraşıyorlar. Abdest almasını öğrenen kişi, zaten zaman içerisinde abdestin sünnetlerini de müstehaplarını da öğrenir. Mesele abdest almak, namaz kılmaktır.

Hz. Musa ve çoban kıssasında da görüleceği gibi dinin kolay yönleri anlatılması gerekirken, yeni namaza başlayacaklara; sanki imamlık yapacakmış

gibi, dinin detayları anlatılıyor. İlkokul seviyesindeki bir çocuğa üniversite dersi anlatılır mı? Anlatılmaz. İşte bizim dini meseleleri anlatmamız da bu şekilde oluyor.

Mûsa (a.s), yolda giderken bir çobana rastladı.

Çoban şöyle diyordu: ”Ey Allah’ım! Sen neredesin? Sana kul, kurban olayım. Çarığını dikeyim. Saçlarını tarayayım, Elbiseni yıkayayım. Bitlerini kırayım. Sana süt getireyim. Elini öpeyim. Ayağını ovayım. Uykun geldiğinde yatacağın yeri süpüreyim. Ey büyük Allah’ım! Bütün keçilerim yoluna kurban olsun. Hey hey diye çağırıp, feryat ettiğim Rabbim benim.” Diye Allah’a yakarışta bulunuyordu.

Mûsa (a.s) çobana sordu: ”Sen bunları kimin için söylüyorsun?” dedi. Çoban, ”Yeri göğü yaratan, Allah’ıma söylüyorum” dedi. Hz. Mûsa çobana karşı: Yaptıkların yanlıştır! Allah haşa insan mıdır ki! O’na bu şekilde hitap ediyorsun. O’na bu şekilde hitap etmek doğru değildir! Diyerek çobanı azarladı. Çoban, ”Ey Mûsa! Bu azarlamanla, sen benim ağzımı diktin. Pişmanlık ateşiyle canımı yaktın” diyerek, bir ah çekti. Elbisesini yırtıp, çölün yolunu tuttu.

Biraz sonra Mûsa (a.s)’a Allah’tan vahiy geldi: ”Kulumuzu bizden ayırdın. Senin görevin, kullarımı bana yaklaştırmak mı? Yoksa ayırmak mı?”

Bu ikaz üzerine Mûsa (a.s), çobanın peşine düştü. Çobanı bulup müjde verdi. Çobana karşı: ”Senin için Allah izin verdi. Bildiğin gibi ibadetini

yapabilirsin. Gönlünden nasıl geliyorsa öyle söyle” dedi. [26]

Hz. Musa böyle dedi ama, çoban bir daha o ihlas samimiyeti bulup, Allah’a yaklaşabildi mi? Bilmiyoruz.

Yine meşhur kıssada: Namaz kılmayanların derdiyle dertlenen bir hoca efendi bir köde göreve başlar. Köyde günler geçer camiye gelen giden yok. Köylülerin muhabbet ettikleri mekana gider. “Niçin camiye gelmediklerini sorar?” “Biz namaz kılmasını bilmiyoruz. Camiye girerken ayakkabı çıkacak, yere oturulacak biz bunlara gelemeyiz” diyorlar. Hoca “bu çok kolay bunları hallederiz” der. “Nasıl olur” derler. Hoca; “camiye sandalye koyarız, ayakkabılarla girer otururusunuz, siz otururken ben namazımı kılarım, sonra da muhabbet ederirz” der. Bir müddet böyle devam ederler kafalarına takılan soruları hoca efendiye sorarlar, yavaş yavaş ayakkabılarla da olsa namazlarını kılmaya başlarlar.

Hocanın tayini çıkar, köye başka hoca gelir. Bir bakar ki ayakkabılarla namaz kılıyorlar. Müslimanların içerisindeki hastalıklardan birisi de işte bu: Dinlemeden, sormadan, araştırmadan sanki kendi bildiği doğru, başka doğrular yokmuş gibi, kestirip atarlar Başkalarını uyarmayı severler. Yeni gelen hocada, “ayakkabıyla namaz kılınmaz” der. Cemaat “nasıl olur, eski hocamız kılabilirsiniz” diyordu. Yeni hoca, eski hocaya ulaşır sorar. Eski hoca yeni hocaya şu veciz cümleyi söyler. “Ben camiye ayakkabı ile soktum. Madem ki! Sende ayakkabılarını çıkart” der.

---

[26] Mevlana; mesnevi, c-2, Beyit, 1720.

Çok kişinin bildiğinden eminim, önceki yıllarda cenaze namazında ayakkabı çıkarılır, üstüne basılarak cenaze namazı kılınırdı. Şimdi cenaze namazında ayakkabı çıkarılmıyor. İnsanların namazı olmuyor mu? Tam teçhizatlı askerin postallarının çıkartılmasının zorluğunu bir bilseler. Namaz kılacak kişinin üzerindeki elbisedeki necaset ne ise, ayakkabı postal çarık ne olursa olsun, dikkat edilmesi gereken mesele budur, necasettir.

Bu ve buna benzer kıssaların uydurma olduğunu düşünenler olabilir. Kelime kelimesine olmasa da şahit olduklarım var. Benim küçüklüğümde çarık vardı, çarıkların çoğuda yırtık yada delik olurdu. Hatta çarık alamayanlar olurdu. Çıplak ayakla camiye gidenler vardı. Bu durumdaki insanları camiye sokmayalım mı?

Fatihayı daha bilmiyorlar evde mi namaz kılsınlar? Yada namazı terk mi etsin? Peygamber (s.a.v): Caminin bir köşesine çiş yapan bedeviye kızmaya kalkanları uyarmıştır. Bırakın dokunmayın demiştir. Kimse namaz kılıyorum diye, başkalarına din alimi kesilmesin. Şunu iyi bilin: Kimse amaliyle cennete gidemez. Ancak! Allah lütfederse cennete gidilebilir. Bırakın hekez bildiği kadarıyla namazını kılıp görevini yapsın. Bizim gönlümüz herkezin namaz kılmasını ister. Görevimiz de; yardımcı olmamız gerektiği zaman yardım etmektir. Bundan ötesi teferruattır.

Yabancı bir memlekete kuş konmaz kervan geçmez ücra bir köşeye gittiniz. İslamı yaşamayacak mısınız? O insanlara islâmı anlatmayacak mısınız? Haydi anlatmadınız. Yabancı biri; sizin hal ve hareketlerinize imrenip, bende müsliman olup senin

ibadetin gibi, Allah’a ibadet yapmak istiyorum dese. Git kardeşim sen kelimeyi şahadeti bilmen, fatiha bilmen dua bilmen, sen müsliman olamazsın mı? Diyeceksin. Yoksa bu kişinin müsliman olmasına yardımcı olacağım mı? Diyeceksin. Tabi ki! Yardımcı olacağım diyeceksin.

Duydun duymadın bilemem, acizane bu işlerin yakınından geçtiğimiz için, şöyle hareket edilir. Müslüman olması için, kelimeyi şahadet getirmesi gerekir. Adama zor kötek kelimeyi şahadeti söylettin. Güzel. Tabiki; kelimeyi şahadeti söyletirken biraz zaman harcadın. Vakit durmuyor, namaz vaktinin çıkmasına az bir zaman var. Adam müsliman olunca, namaz da farz oldu. Namaz farz olanların da, namazını kılması gerekir.

Adama kelimeyi şahadeti söylettin, namazı nasıl kıldıracan? Yoksa; namazı kılmasanda olur, müsliman oldun bu kadar yeterli mi? Diyeceksin. Asla! Biliyorsunuz namazın savaşta dahi, terk edilmesine ruhsat yok. Namaza bu kadar önem verilsin. Ama; rükünlerinden dolayı namazı kılamasın Sizce bunda bir gariplik yok mu? Evet bir gariplik var.

Şunu da belirtip, garipliğe devam ederiz. Müsliman olunca, namaz farz olan kişi, yada yardımcı olan kişi, durup dururken başımıza iş mi açtık? Demesinler. Çünki; Allah’ın sevgili kuluymuş ki, müsliman olmuş. Hastaneye gittin, tetkikler sonucu kanser teşhisi kondu. Doktor bir an önce tedavi önerir ve başlatır. Kanserde erken teşhis ve erken tedavi önemlidir. İşte müsliman olmazdan önce, o kişinin vücudu hastaydı, her tarafını mikroplar sarmıştı. Namazı kılmakla, hemen

tedaviye başlanmış olur. Tedaviye ne kadar önce başlanırsa, vücut o derece felaha ulaşır. Küfür manevî bir murdarlıktır. Bu murdarlıkta insan ruhunu ve kalbini karartmaktadır. Hatta; kafirlerin Harem sınırına sokulması ayetle yasaklanmıştır. İşte İslâm dini, bu kiri temizler, kişinin ruhunu ve kalbini aydınlatır.

Gelelim islam dinindeki garipliklere: İslam dininin içerisinde farzlardan ziyade; sünnet, müstehap, mubah, faziletler daha öne çıkarılmış. Burada sakın ola sakın! Kimse: benim için, sünnetlere önem vermiyor düşüncesine kapılmasın. Müsliman farzlara farz gibi, sünnetlere sünnet gibi, müstehaplara müstehap gibi bakacak. Hepsinin değeri yeri belli, ona göre hareket edilecek.

Muvazzaf askere öğretilenle, vatan borcunu eda eden askere aynı şeyler öğretilmez. Öğretilmeye kalkılırsa o zaman proplemler yaşanır. Çünki: herkesin istidadı muvazzaf askerliğe elverişli olmaz. Genellikle biz herkesi muvazzaf asker yapmaya çalışıyoruz. Aynı şekilde, öğretmenle öğrenciye de aynı dersler okutulmaz. Öğretmen; öğrenciler içerisinden yetişir, ama her öğrenci öğretmen yapılmaya çalışılmaz. Kişilerin istidatına ve duruma göre islami bilgiler verilmeli.

Bir müsliman ülkesinde, müsliman ana babadan doğanla, yabancı memleketlerde doğan bir olmaz. Hatta; müsliman ülkede doğmasına rağmen, dini bilgilerden habersiz bir sürü insan mevcuttur. Bizim görevimiz bunlara yardımcı olmak. Yardımcı olurken kapasitelerine göre islami bilgileri vermektir.

Yukarıda belirttiğimiz gibi, müsliman oldu namaz kılması lazım. Kılacak, ama; nasıl kılacak.

Yine önceki kısımda abdestle ilgili geçmişti. Tecrübemle sabit, yeni müsliman olmuş kişiye gerekenler yaptırılıp, on dakika içrisinde de görevlerini yapmaya başlar. Nasıl olur diyeceksiniz. İzah etmeye çalışayım. Kelimeyi şahedet bir dakika içerisinde siz söylersiniz o da tekrarlar. Kelimeyi şahedeti algıladığı şekliyle kağıda kendi lisanına göre yazdırırsın, kağıttanda kelimeyi şahedet getirebilir. Böylece elhamdülilah islamla şereflendi, müslüman oldu. Sizde yardım ederek bir dakika içerisinde abdest aldırılır. Geldik namaz kılmasına; Cemaat yaparak namaz kılacaksınız. Niyeti kendi dilinde söyleyebileceğini söylersin. Namaza başladık mı, benim söylediklerimi söyle, benim yaptıklarımı yap, oturduğumuzda elindeki kağıttaki kelimeyi şahedeti okursun dersin. Selamla namazı ifa edersiniz. Böylece namazını kılmaya başlamış olur. İşte namaz kılmak bu kadar kolay, işlem tamam. Bir şeyler öğreninceye kadar farz namazları cemaatla böyle kılarsınız.

Gusül abdesti kafanıza takılabilir. Hanefi mezhebine göre; yeni Müslüman olan birinin gusül abdesti alması müstehaptır. Hemen gusül abdesti alma zorunluluğu yoktur. En kısa zamanda İslam dininin emir ve yasakları, haram ve helaller öğretilmeye çalışılır.

Pekela! Devamlı yanında kalamayacağına göre, kendisi nasıl namaz kılacak? Onu da anlatmaya çalışalım:

İdeal olan şudur: Öğretebilirseniz, fatiha, bir kısa ayet, tahıyyat ve selamı öğretmektir. Fatiha, kısa ayet, tahıyyat ve selamla namazını kılar. Genelde böyle insanların zorlandığı kısım kıraat ve

tahıyyattır. Şâfiîlere göre ise kıraat farzının yerine gelmiş olabilmesi için asgari olarak Fâtiha'nın okunması yeterlidir. Mushaf'a bakarak okumak namazı bozmaz. [27] İmam Ebû Yusuf ve İmam Muhammed'e (İmameyn) göre mushaf'a bakarak okumak mekruh olsa da namazı bozmaz. Yeni namaza başlayan kişi ezberleyinceye kadar, kıraat ve tahıyyatı yazılı kağıttan okuyarak namazını kılar.

Niyet ve Allahuekberin haricinde bir şey bilmiyor cemaat yapma şansıda yoksa, o zaman yapılacak işlem şudur: Bütün rekatlarda Allahuekber Allahuekber diyerek kıraati yerine getirir ve tahıyyatta müsliman olurken söylediği kelimeyi şehadeti okur. Artık bu kadar kolaylıktan sonra, herhalde namaz terkedilmez, muhakkak kılınır.

Cenab-ı Hakk Ayet-i kerime'de söyle buyuruyor: "Onların ne etleri, ne de kanları Allah'a ulaşır; O'na ulaşacak olan sadece sizin takvânızdır." (Hac; 37).

Peygamber (s.a.v) şöyle buyuruyor: "Ameller niyete göredir." [28]

Ayet-i kerime ve hadis-i şerifte vurgulanan ihlas ve samimiyettir. Böyle namaza başlayanlar, zamanla eksikliklerini giderirler, arkasından yetişilmez bir müsliman olurlar. Bizim görevimiz sadece yardımcı olmaktır. Bırakın cennete herkes gitsin. Cennet;bizim hayal ettiğimiz gibi küçük bir yer değil, cennette herkese yer var.

---

[27] Şirbînî, Muğni'l-muhtâc, 1/353, 361.
[28] Müslim, İmâre, 155; Buhârî, Bedü"l"vahy, 1.

Acizane benim camiye giden veya gidemeyipte, evinde namaz kılanlardan isteğim şudur. Namazını kılmayan yada aksatanlara söylenecek söz şudur.

Aman kardeşim biz evde camide namaz kılmaya gayret ediyoruz. Bizim de kusurlarımız vardır, dinimizin bu kusurlarla uzaktan yakından alakası yoktur. Bizim kusurlarımızı dinin içindeymiş gibi düşünme, dinimiz kar gibi beyaz, bal gibi tatlı deyin gerçekleri söyleyin.

NAMAZ İSLÂMIN VE ÎMANIN ALÂMETİDİR

Yine namaz; islâmın ve îmanın alâmetlerindendir. Namaz kılan kişini müslüman olduğunu gösterir.

“Şüphesiz ki, kişi ile şirk ve küfür arasında, namazı terk vardır.” [29]

“Münafıklarla bizim aramızdaki ahid namazdır.” [30]

Namaz; bütün hasenata fihristedir. Nasılki Fatiha Kur'an’a, insan kâinata fihristedir. Namaz da hasenata fihristedir.

Namaz, mahlûkatın bütün ibadet şekillerini bir araya toplamaktadır. Ayet’i kerime’de "Hiçbir şey yoktur ki Allah'ı tesbih etmesin (Allah'ı zikretmesin ve Allah'a ibadet etmesin). Fakat siz onların bu tesbih (ibadetlerini) anlayamazsınız" buyruluyor. (İsrâ, 17/44).

İnsan, kıldığı namazla; mahlûkatın bilinçli ve bilinçsiz ihtiyarî ve fıtrî ibadetlerin nümunelerine de

[29] Müslim Îmân 134, Ebu Davud 4678, Tirmizi 2752, İbni Mace 1078.
[30] Tirmizî, Îmân 9; Nesâî, Salât 8.

şamildir. Kâinata baktığımız zaman, mahlûkatın değişik şekillerde Allah'ı tesbih ettiklerini ve ibadette bulunduklarını görürüz. Kimisi ayakta kıyamda dururlar, ağaçlar ve bitkiler gibi. Kimisi rükûda durur, hayvanlar gibi. Kimisi secdede dururlar, taşlar ve balıklar gibi.

“Secde et ve yaklaş.”(Alak, 96/19). İşte insan namazı kıldığı zaman diğer mahluklar gibi ayetin emrini yerine getiriyor. Bu bahsettiğimiz duruma; secdede, rükû'da, kıyamda olan melaikenin ibadetlerini de misal verebiliriz

Fakat insanların kıldıkları namazda bir özellik daha var. O özellikte şudur. İnsanların kıldıkları namazda, mahlûkların ayrı ayrı olan ibadetinin hepsini, namazın her rekâtında yaparlar. Bunlardan dolayı, namaz bütün mahlûkatın ibadetine fihriste denmiştir.

NAMAZ İSLÂMIN ŞARTTLARINI KAPSAR

Yine namaz islâmın şartı olan; savm, hac, zekât, kelimey-i şehadet ve sair hakikatları da kapsam alanı içine alır. Nasıl oruçta yeme içme terk edilir, namazda da yeme içmeyi terk etme vardır. Malın temizlenmesi ve artması zekâtladır. Namaz da vücudun temizlenmesi sağlar,ömrü bereketlendirir.

Namazda Kâbeye yöneliriz, hacda ise Kâbe tavaf edilir. Müslüman olmak için kelimeyi şehadet var. Namazdaki ka’dede de kelimeyi şehadet var. Gördüğümüz gibi; namaz islâmın şartlarını da içinde barındırıyor.

Oruç; bedeni bir ibadet olup, herkese değil, sağlıklı kişilere farzdır. Hac ve zekat; mali bir ibadet olup, bunlarda herkese değil, zenginlere

farzdır. Namaz öyle değil aklı başında olan buluğ çağına gelmiş herkeze farzdır.

"Savaşta kâfirlerin size saldırmasından korkarsanız, namazı kısaltmanızdan dolayı size bir günah yoktur.” Buyruluyor. (Nisâ Sûresi 101-103).

Savaşta dahi terki mümkün değildir. Oruç, hac ve zekatta ön şart yoktur, namazda başta temizlik olmak üzere abdestle ifa edilir. Namazın ne kadar önemli ve değerli olduğunu gör ve ona göre karar ver namazını kıl.

NAMAZ ALLAH'IN BÜYÜKLÜĞÜ GÖSTERİR

Namazın bir özelliği de; insana Allah'ın büyüklüğü ve kudretini idrak ettirir. Allah'ın büyüklüğü karşısında hayranlık duydurur. Bu hürmet ve hayranlığını en münasip söz ve hareketlerle dile getirtir.

Namazın içinde, tekbir, tevhid, tesbih, medh ü senâ, hamd, şükür, hürmet, tevazu', tazarru' ve niyaz, kuran kıraati, tahiyye, tefekkür, bütün mü'minlere hayır dua, Peygamberimize salât ü selâm, selamlaşma gibi hepsini barındırmaktadır. Başka ibadetlerde biri veya birkaçı bulunur. Ama; namazda hepsi bulunur. Az bir emekle kılınan namazların neleri kapsadığını ve namaz kılmakla ne kadar karlı bir iş yapıldığını siz düşünün.

EN KAPSAMLI ŞÜKÜR NAMAZDIR

Cenab-ı Hakk; kullarından istediği en mühim iş şükürdür. Kur’ân insanları şükre davet ediyor. Şükrün çok çeşitleri olmasına rağmen, en kapsamlısı namazdır. Çünki namaz bütün şükürlerin

fihristesidir, şükür içinde sâfî bir îman var, hâlis bir tevhid bulunmaktadır.

NAMAZ İNSANI ALLAH'A BAĞLAR

Aynı zamanda namaz: Allah ile bağ kurup iletişime geçmek demektir. Namaz kişinin bedeni, dili ve kalbiyle, bütün varlığıyla Allah'a yönelmesi halidir Namaz kulun, Allah'ın huzuruna kabul edilmesidir. Namazda kıraat farzdır, kıraate Fatiha ile başlamak vaciptir. Cenab-ı Hakk'ın rahmet ve merhametinin kapısı da Fatiha ile açılmaktadır.

Rahmet ve merhamet sahibine hitap ise: "Yalnız sana ibadet eder, yalnız senden yardım dileriz" bulunmaktadır. İşte bu ayeti kerimedeki hitabet, Fatiha'nın dolayısıyla namazın en önemli kısmı olup ihsan makamına arz etmektir. (İhsan: İhsan sahibini görür gibi O'na ibadet etmektir. Her ne kadar sen O'nu görmesen de O'nun seni görmesidir). Kendi O'nu görmese de, O'nun kendisini gördüğünü bilir ve ona göre halini arz eder.

Cenab-ı Hakk ayet-i kerime'de: "Allah müminlerden canlarını ve mallarını, karşılığında cenneti vermek suretiyle satın almıştır." (Tevbe; 9/111), buyurmuştur. Böyle olmasına rağmen; bir savaş meydanı gibi, şu fırtınalı yeryüzü durmuyor, dönüyor, bozuluyor ve her an değişiyor, ömür bitiyor.

Hayatı pamuk ipliğine bağlı bir insanın aklına şöyle bir fikrin gelmesi gerekmez mi? "Madem herşey elimizden çıkacak, fâni olup kaybolacak. Acaba bâkiye tebdil edip bakileştirmek için Kur'an'ı dinlesem karlı bir iş yapsam, rahat etsem iyi olmaz

mı? Demesi gerekmez mi? Demesi gerekir. Çünkü Kur'an'ı dinlese emaneti hakiki sahibine satsa kâr üstüne kâr edecek. Hakikatı gören kişiler emaneti hakiki sahibine satar, fâni malı, baki olur. Çünki Allah'a teslim olup ve onun yolunda sarfedilen şu geçici ömür, bâkiye inkılab eder, bâki meyveler verir.

O vakit ömür dakikaları, âdeta tohumlar, çekirdekler hükmünde zahiren son bulur, çürür. Fakat beka âleminde saadet çiçekleri ve sünbüller açar. Kabir âlemi hem aydınlıklı olur, hem de mükemmel bir manzara ile karşılaşır.

NAMAZ KILMAMANIN HÜKMÜ

Kur'an'ın dediklerine kulak verip namaz kılanların kâr üstüne kâr edeceklerini anlattık. Ya! Kur'an'ın dediklerine kulak vermeyip namaz kılınmazsa, namaz kılmayanları ne bekliyor, onları da görelim.

Allah Teâla: Namazı kılmayan, yoksula yedirmeyen, kötü insanlarla beraber olan, şehvetlerine uyan ve ahireti yalanlayanları, cehennemi en dibi olan sakar ve gayya vadisini boylayacaklarını söylüyor. Dünyada dahi yazın sıcağından serin yerlere kaçıyorsun. Hava kirliliğine dayanamıyorsun temiz yere gidiyorsun. Leş kokusuna katlanamayıp orayı terk ediyorsun. Çeşmeden akan suyu içemiyorsun, paranla su alıyorsun. İşte sakar ve gayya vadisinde bunun kat kat katmerlisi bulunmaktadır. Eğer ayet-i kerimelerin ikazına uymazsan, nasıl katlanacağını düşündün mü? Sana bunlar bir şeyler çağrıştırmıyor mu?

Bak Allah Teâla senin unutup tembellik yapacağını bildiği ve seni düşünüp acıdığı için yine seni ikaz ediyor. Gel seni yoktan yaratan rabbini dinle bu sıkıntılardan kurtul. Ayet-i kerimeler insanlara şu ikazlarda bulunuyor.

“Bilir misin sen, nedir o sakar? Ne geriye bir şey kor, ne bırakır. Durmadan derileri kavurur. Üzerinde on dokuz (melek) vardır. Ancak amel defterleri sağından verilenler hariç. Onlar cennettedirler, Suçluların durumunu, sorup dururlar?

“Nedir sizi sakar’a sokan? Diye sorarlar. Suçlular der ki: Biz namaz kılanlardan değildik." "Yoksula da yedirmezdik. Boş şeylere dalanlarla dalar giderdik. Ceza gününü yalanlardık. Nihayet bize ölüm gelip çattı.” (Müddessir; 74/42-47).

“Sonra onların ardından yerlerine öyle bir nesil geldi ki namazı zayi (terk) ettiler ve şehvetler(in)e uydular; (onlar) artık ileride (Cehennemdeki) Gayya Vadisini boylayacaklardır.” (Meryem; 19/59).

Üstat Bediüzzaman namaz için: Namaz kılmamak büyük günahlardandır. Kâinatta en yüksek hakikat imandır. İmandan sonra namazdır. Namaz kılmayan haindir, hainin hükmü merdudtur” diyor. [31]

Merdud; reddolunmuş, kabul edilmemiş, geri döndürülmüş ve kovulmuş gibi manalara gelmektedir. Merdutun islam dininde şahitlikleri kabul edilmez. Bu meseleyi fazla karıştırmak istemiyorum. Daha önemli meselelerimiz var. Kısaca şunu söyleyebilirim.

[31] Bediüzzaman; Tarihçe-i Hayat, s-143.

Cenab-ı Hakk ayet-i kerime'de söyle buyuruyor: Ey iman edenler! Allah ve resulüne karşı hainlik etmeyin. (En'am; 8/27). Cenab-ı Hakk; yeryüzündeki canlıların hayatlarını idame ettirmeleri için, lazım olan bütün ihtiyaçlarını karşılıyor. Yiyecekleri güneşe pişirttiriyor, kamere takvimcilik yaptırıyor. Güneş, hava, su ve toprağı canlıların imdadına koşturuyor. Ağaçları ve bitkileri, insanların ve hayvanların imdadına, yine Allah; ağaçlar ve bitkilerle birlikte, hayvanları insanların emrine musahhar kılmış. Her şey insanların emrine amadedir.

Allah; insanın hücreleri arasında alış veriş yapılsın diye, yardımlaşma kanunlarını tesis etmiş. Bu yardımlaşma kanunlarıyla bütün azalar sağlıklarını korurlar. İnsanın emrine girerler, kullanılmak için hazır bir şekilde beklerler. Senim bunların hiç birinden haberin olmuyor, seni rahatsız etmiyorlar, kendi aralarında bu alış veriş devam ediyor. Göz, kulak, ağız, burun, dil, el, ayak birbirinin yardımına koştukları gibi, senin kullanman için hazır olarak bekliyorlar. Hiçbir azayın sana itiraz ettiğini gördün mü? Göremezsin. Çünki; hepsi Allah'ın emrini dinlerler ve sana itaat ederler. Bir an eliyin, ayağıyın, gözüyün ve diliyin sana itaat etmediğini düşün. Bütün dünya birlik olsa itaatı sağlayamaz. Ama Allah itaat etmeleri için kanun koymuş ve hepsi sana itaat ediyor. İstediğin gibi kullanabiliyorsun.

Bakıyoruz insanın dışındaki bütün mahlukat, Allah'ın koyduğu kanunlara uyuyor. Allah insana diyorki: Ey kulum; vucudunda olan işlerin ekseriyeti Benim koyduğum kanunlarla oluyor. Seni zorlamıyorum, senin görevin şu dünya deposundaki

yiyecekleri hazırlayıp ağzına vermek, ipliklerden de vücudu korumak için örtü yapmak ve gördüğün gibi, herkes emrimi dinliyor, senin de emrimi dinlemendir. Bu kadar kolay. Bu kadar kolaylığa karşı, sen unutursun yada düşünemezsin diye, biliyorsun burası geçici bir mekan, daimi mekanında rahat etmen için bazı emirler veriyorum bu emirlerimi uygula, bu emirlerimi uygularsan burada da ahirette de rahat edersin. Karar senin.

Allah; senin vücuduna ihtiyaç olan ne lazımsa fazlasıyla vermiş. Allah'ın bunların hiç birine ihtiyacı yok. Dünyada insanın iradesinin değeri bilinsin diye, yiyecek, içecek için acıkma hissi veriş, giyinsinler diye üşüme hissi vermiş. İşte bu hissetmelerde olduğu gibi, imtihan olunduğu açık bariz belli olmasın diye, bazı duyu ve duyguları hissedilir, bazılarını da zayıf vermiş. İşte bazı insanlar, bu duyu ve duyguların zayıflığından yararlanarak tembelliğe kaçmışlar. Nasıl acıkınca yiyorsun, susayınca su içiyorsun, canın sıkılınca dışarı çıkıyorsun.

Öyle de! Ruhun, kalbin ve aklın gıdası namazdır. Onların gıdası olan namazı kılmazsan onlar bozulur, çürür,görevini yapamaz hale gelir. Vücuduyun maddi organları gibi, manevi organları sana emanettir. Bu emaneti korumak için sana birçok yiyecek, içecek, teçhizat ve kabiliyet verilmiş. Sen namazı kılmamakla Allah'ı tesbih ve tenzih eden organların görevini aksattın yada sonlandırdın. Bu emanete hıyanet değil mi? Emanete hıyanet hainlik değil mi? Size havale ediyorum.

Ben bu insan oğluna şaşırıyorum. Hastalanır doktora gider, bir sürü para verir ilaç alır. Her gün o ilaçlar kullanır, hiçte unutmaz, harfiyen uygular. Vücudumun manevi organları hasta olmasın diye namazını kılmaz. Yada hastalanmışsa hastalığın çaresine bakmaz. Günlük ilaç kullanmayla, günlük namaz kılmak arasında ne fark var siz düşünün. Namaz kılmak o kadar ağır bir iş mi? Yukarıda bahsettik, namazı kılan kişinin diğer işlediği iyi ameller, güzel niyetinden dolayı devamlı ibadet işliyormuş hükmünü alır. Bu surette bütün ömür sermayesini âhirete mal eder. Geçici ömrünü daimi hale getirir.

Allah ruhları toplayıp, ben sizin rabbiniz değil miym? Hep birlikte evet rabbimizsin denildi. Allah'a ve emirlerine itaat edilmez mi? İtaat etmezse Allah'a yalan söylemiş olmaz mı?

“Ancak, Allah'ın ayetlerine iman etmeyenler yalan uydururlar. Zaten onlar, yalancıların ta kendileridir.” (Nahl; 105). Peygamber (s.a.v) bir hadisinde söyle buyuruyor: “Şüphesiz yalan sapıklığa, sapıklıkta cehenneme götürür. Kişi yalan söyler bunu tekrarlarsa, Allah katında yalancı (kezzap) diye yazılır. [32]

Ayet-i kerime ve hadis-i şerifte de belirtildiği gibi, Allah’a inanana, namaz kılana yalan yakışmaz. Yalan; zina ve hırsızlıktan daha büyük bir günahtır. Durum bu iken: müsliman yalan söyleyebilir mi? Namaz kılan yalan söyleyebilir mi? Müsliman diyen ve namaz kılan yalan söyleyemez, söylememesi gerekir. Zaten; namaz kılan kişi yalan söyleyemeyeceği için şahitliği kabul edilir.

[32] Buhari, Müslim, Ebu davut, Tirmizi.

Hukukçulara sorabilirsiniz, suçlu yalan söylese, söylediği yalandan dolayı suçu artmaz. Suçlu, kendini savunmak için yalan söyleyebilir. Suçla uzaktan yakından alakası olmayan, sadece görevi şahitlik olan bir kişi yalan söylese, yalan söylemesinden dolayı ceza görür.

Bunları şunun için anlattım. Hainin hükmü, şahitliği kabul edilmediği için merduttur. Zaten; en büyük yalanı yaratıcısına karşı söylemiş. Tescilli yalancı. Dolayısıyla yapacağı şahitlikteki yalanından dolayı ceza ehliyeti yok. Bunlardan dolayı: Ceza ehliyeti olmayana şahitlik yaptırılabilir mi? Yaptırılamaz.

Bizim yukarıda bahsettiğimiz kurallardaki hukuk, boynuzsuz koyunun hakkını, boynuzlu koyundan alan hukuka göredir. Şimdi yürürlükte olan hukuk sistemlerinde bu hassasiyeti göremezsiniz. Merduta şahitlik ahirette de yaptırılmaz. Çünki; ahirette dilleri, gözleri, kulakları, elleri, ayakları ve derileri, şahitlik yapacak. Kelamla şahitlik yapamayacak.

Namazına, hal ve hareketlerine dikkat etmeyenleri çok zor bir gelecek beklemektedir. “Muhakkak ki; Cenab-ı Hakk’ın, o Celal ve izzetine uygun bir cezalandırma şekli olacaktır. Çünkü ekseriya zalim izzetinde, mazlum zilletinde kalıp, buradan göçüp gidiyorlar. Demek bir büyük mahkemeye bırakılıyor, tehir ediliyor. Yoksa bakılmıyor değil. Bazan dünyada dahi ceza verir. Geçmiş çağlarda cereyan eden âsi ve mütemerrid kavimlere gelen azaplar ve helak olmaları gösteriyor ki: İnsan başıboş değil, bir celal ve gayret sillesine her vakit maruz kalıyor.

Evet, hiç mümkün müdür ki; insan umum mevcudat içinde ehemmiyetli bir vazifesi, ehemmiyetli bir istidadı olsun da, insanın Rabbi de insana, bu kadar muntazam masnuatıyla kendini tanıtmasına rağmen, mukabilinde insan iman ile onu tanımazsa, hem bu kadar rahmetin süslü meyveleriyle kendini sevdirmesine rağmen, mukabilinde insan ibadetle kendini ona sevdirmezse, hem bu kadar bu türlü nimetleriyle muhabbet ve rahmetini ona göstermesine rağmen, mukabilinde insan şükür ve hamdle ona hürmet etmese; cezasız kalsın, başıboş bırakılsın. O izzet ve gayret sahibi Zât-ı Zülcelal; isyan ve kusurun durumuna göre bir cezalandırma şekli hazırlamasın? Haşa ve kella!” [33]

Cenâb-ı Hakk; âyet-i kerîmelerde şöyle buyuruyor:

“Nerede olursanız olun, Allah sizinle beraberdir.” (Hadîd; 4)

“Biz insana şah damarından daha yakınız.” (Kāf, 16)

“Şunu iyi bilin ki Allah, insan ile kalbi arasına girer” (Enfâl; 24)

“Kullarım Sana, Ben’i sorduklarında: Ben onlara çok yakınım” buyuruyor. (Bakara; 186).

Ey insan! Bu ayet-i kerimelerde; Allah Teala, insanlara o kadar değer vermiş ki! İnsanlarla beraber olduğunu, onlara şah damarından daha yakın olduğunu söylüyor. Affınıza sığınarak söylüyorum. Zaruri ihtiyaç giderme olmasına

[33] Bediüzzaman; Sözler, Onuncu söz, s-103.

rağmen, utancından yada başkaları ayıplar diye, bir çiş dahi kimsenin görmeyeceği yerde yapılıyor.

Allah Teala, insana o kadar değer vermiş ki! Her an seninle beraber olmasına ve şah damarından daha yakın olmasına rağmen, senin menfaatın için kurtuluş vesikan olan namazı emretmiş! Senin de bunları bilmene rağmen, namazını aksatman yada kılmaman doğru mu?

Yine Cenâb-ı Hakk; Âyet-i kerîmelerde şöyle buyuruyor.

“O gün, (dünyada iken) yapmış olduklarına dilleri, elleri ve ayakları şahitlik eder.” (Nûr; 24)

“Bugün onların ağızlarını mühürleriz de yaptıklarını bize elleri anlatır ve ayakları da şahitlik eder.” (Yâsîn; 65)

“Nihayet oraya vardıklarında; kulakları, gözleri ve derileri, yaptıkları işler hakkında aleyhlerine şahitlik edecektir.”

“Onlar derilerine: Niçin aleyhimize şahitlik ettiniz? derler.

Derileri de onlara: Her şeyi konuşturan Allah Teâlâ, bizi de konuşturdu. İlk defa sizi O yaratmıştır ve yine O’na döndürülüyorsunuz derler.” (Fussilet; 20-21).

Yine bu Ayet-i kerimelerde de; dillerin, gözlerin, kulakların, ellerin, ayakların ve derilerin, şahitlik edeceği bildirilmiştir.

Bir çocuk dahi bir suç işleyeceği zaman, etrafına bakar ona göre suç işler. Sen aklı başında

irade sahibi insansın, hırsızlar dahi kameraların karşısında hırsızlık yapmaktan çekinir. Senin her tarafın kamera dolu, milyarda bir dahi olsa kurtuluşun yok Bu kadar ayetle ikaz edilmene rağmen, senin geleceğini aydınlatacak namazı kılmamak seni korkutmuyor mu?

“Namaz ancak; Allah‘tan hakkıyla korkanlara ağır gelmez.” (Bakara, 2/45).

“Benim mümin kullarıma söyle, namazlarını kılsınlar." (İbrahim, 14/31).

Ayette Allah: Benim mümin kullarım namazlarını kılsınlar diyor. Biliyorum Allah‘tan çok korkuyorsun, Allah‘tan hakkıyla korkanlara namaz ağır gelmez buyuruyor.” O halde namazını kıl ki’ korktuğunu ispatla.

Annenin çocuğuna, çocuğun babasına, kardeşin kardeşine, arkadaşın arkadaşına yardım edemeyeceği mahşer gününde, gel yiğitlik yap namaz kıl. Çünki asıl yiğit görevini yapandır.

Yemeye içmeye, eğlenmeye gezmeye bir sürü vakit ayırıyorsun, mahşer ve ahiret azığı olan beş vakit namaza hiç olmazsa günün bir saatini, bu çok olur dersen yarım saatini ayır.

Kıymetli bir varlık olduğunu unutma! Hem dünyada, hem kabirde, hem mahşerde, hem de ahirette rahat et.

İNSANLAR NİÇİN NAMAZA KARŞI TEMBELDİR

Namaz bu kadar önemli olmasına rağmen, insan niçin namaza karşı tembellik yapar?

İnsanların namaza karşı lakayt kalma nedenlerinin biriside, namaz kılınmasının hikmetlerinin görülmesi genelde ahirete baktığı, dünyaya bakan hikmetlerinin oruç, zekât, hac' ta olduğu gibi aşikâr görünmemesidir. Esasında namaz insanı kötülüklerden koruması ve tertemiz yapması gerekir. Ama namaz kılanların toplumsal hayatta yaptıkları hatalar yüzünden namazın dünyaya bakan güzelliklerini pek göremiyoruz. Kişilerin hataları islama yüklenmemesi gerekir, ama maalesef yükleniyor.

Namaz, oruç, zekât, hac, kelimeyi şehadet farzdır. Kimsenin itiraz edeceği de yoktur. Bu ibadetlerin başında namaz gelir. Namaz, imandan sonra en üstün ibadet olduğun söylüyoruz. Namaz kılmak, imânın şartı değil ama namazın farz olduğuna inanmak, imânın şartıdır.

Namazı baraj sorusu gibi düşünün. Namazın hesabını verdin mi? Barajı geçebilirsin, değilse barajda takılır kalırsın. Akıllı ve ergenlik çağına ulaşan her Müslüman'ın namazını kılması farzdır. Uyuyakalır, unutur, bayılır yâda bir müddet akıl gitmesi durumu hariç, terk edilmesi yâda vaktinde eda edilmeyip kazaya bırakılması büyük günahtır. Hz. Peygamber (s.a.v): "Biriniz uyuyakalır veya unutur da bir namazı vaktinde kılamaz ise onu hatırladığı vakit kılsın." buyurmuştur. [34]

Namaz kılmadan kaçış yok, şartlarını söyledik. Olayın vahameti açısından bir kıssayı aktarayım. Yine de acaba diye sorarlar ya, işte birisi hocaya sormuş?

---

[34] Müslim; Mesâcid, s-316. Buhari; Mevâkît'ü Salat, s-37.

Namaz kılmak bana çok zor geliyor, bundan kurtuluş yok mu? Oruçta olduğu gibi para versek benim yerime birisi namazı kılsa olmaz mı?

Hoca: Namaz kılmamanın çaresi var, zaten namazda para da geçmez. Namaz kılması farz olmayanlar var!

Adam: Hemen heyecanla sorar: Bunlar kimlerdir?

Hoca: Reşit olmayan çocuklar, deliler, müsliman olmayanlar.

Adam hemen ileri atılır. Hocam, sağ ol çok güzel söyledin. Bu yaştan sonra çocuk olmayı istemen. Deliliğe hiç razı olamam. Allah korusun, dinimi terk edemem. Bu yaştan sonra böyle şeylerle uğraşamam, namazımı kılar geçerim der.

Sırayla oruç, zekât ve hacc'ın dünyaya bakan hikmetlerini ve güzelliklerini sırayla anlatmaya çalışalım.

Oruç kelimesi dilimize Farsçadan geçmiştir. Arapçası ''savm'' veya ''sıyam'' dır. Sözlük anlamı; bir işten kendini tutmak, nefsini engellemektir. Bu iki kelime ve türevleri Kur'an-ı Kerimde on dört yerde geçer.

Ramazan-ı Şerifte ifa edilen orucun hikmetlerinden bazıları şöyledir. Cenab-ı Hakk, her zaman her yerde her mahlûka, muhtaç olduğu şeyleri verdiğini ve terbiye ettiğini hatırlatır. Toplumdaki aç ve susuzları hatırlatarak, insanlar arasında yardımlaşmayı sağlar. Vücudun sağlıklı kalması için insana perhiz yaptırır. Allah'a karşı aczini, zaafını, fakrını hatırlatır. Aciz ve fakir bir kul

olduğunu bildirir. Cenab-ı Hakk'ın verdiği nimetlere karşı şükür yolunu açar.

Haccın geçtiği ayet sayısı ihtilaflı olmakla birlikte genellikle kabul edilen Kûfeliler'in tespitine göre yetmiş sekiz adettir.

Hac; devletlerin uygulaya geldikleri bayram günleri gibidir. Toplumsal mertebede bir ubudiyettir. Nasılki devlet başkanı bayramlarda davet ettiği kişilerle yakinen görüşür iltifat eder. Öyle de: Bir hacı, ne kadar sıradan bir kişi de olsa, en üst seviyedeki kişide olduğu gibi oda Rabbine müteveccihtir. Hac anahtarıyla külli bir ubudiyete müşerref olur.

Hacca giden hac ibadeti vesilesiyle, ömründe zorla ulaşacağı diyarları görür. Dünyanın dört bir yanından gelen insanlarla tanışır. Onlardan gördüklerini memleketinde uygulamaya çalışır. Hacı kisvesi kazanan insan yaşantısına çeki düzen verir ve herkes nazarında itibarlı bir kişi olur.

Kur’an-ı Kerim’de ‘zekât'(الزَّكٰوةَ) lafzıyla 30 defa, ‘sadaka’ (صَدَقَةً) lafzı ile müteradif manada 2 defa geçmekte, toplamda 32 defa zikredilmektedir. Zekât lafzı ile geçen 30 ayet-i kerimeden 26 adedi namaz ile birlikte geçmektedir. Zekât: Artma, arıtma, temizlik gibi anlamlara gelmektedir.

Zekâtla ilgili birçok ayet bulunmaktadır. Zekât ayetlerinin ekseriyeti zekâtı vermemizi emreder. Kitapların bazılarında aşağıdaki ayetin de, zekât vermemizi emrettiği yazılıdır. Zaten birçok ayette zekât emredilmiş, bu ayet zekât faili olmamızı, yani; zekât verecek hale gelmemizi istiyor. Müslümanlara “Bir lokma, bir hırka” yeter diyorlar ya; ayette

bunun tersini söylüyor. Zengin olun ki! Zekât verin buyuruyor. Ayet: Zekât verecek hale gelinceye kadar çalışmamızı istiyor. “Onlar ki, zekât failidirler. (vazifelerini) yerine getirirler,” (Mü’minun; 23/4).

Zekât, herkes için berekete sebep olduğu gibi belaları da def eder. Kalb amellerinin güneşi, imandır. Beden amellerinin fihristesi, namazdır. Mali amellerinin kutbu ise zekâttır. Namaz, dinin direği olduğu gibi, zekât da İslâmın kantarası, yani köprüsüdür. Demek birisi dini, diğeri asayişi muhafaza eden İlahî iki esastırlar. Bunun için birbiriyle bağlanmışlardır. Resûlullah (s.a.v): “Zekât; islâmın köprüsüdür” buyurmuştur. Yani müslümanlar arasında zenginlerin fakirlere yardımları, zekât köprüsü ile yapılmaktadır. İnsanlar arasında yardımlaşma vasıtası zekât olduğu için, zekât insanlar arasında intizam ve asayişi temin etmektedir. Zekât; fakirin zenginin malında gözü olmaz, dolayısıyla aralarında husumette çıkmaz.

Yukarıda belirtildiği gibi; oruç, hac, zekâtın ahirete bakan yönünden ziyade, dünyaya bakan hikmetleri göze çarpmaktadır. Oruç tutmamak için mazeretler mevcuttur. Muhakkak sizde karşılaşmışsınızdır, bahaneyle oruç tutmayanlarda çoktur. Yani; oruç tutmayan bahane uydurabilir. Aynı bahaneler hac, zekât içinde geçerlidir. Hacca gitmemek, zekât vermemek için kaçış yolları var. O kaçış yollarını söyleyene bir şey söyleyemezsin.

Bu ibadetler her ne kadar beden sağlığı ve maddiyata dayansa da, bu ibadetleri yerine getirmek gönül işidir. Havayici asliyeden olan ev ve

arabayı misal verecek olursak: Mütevazi birisinin beş yüz gıram altın karşılığı ev ve arabası var. Zekat verme hacca gitme taraftarı, havayici asliyesi mevcut seksen gıramda altını var, zekatını verdi haccına gitti.

Lükse kaçan bir kişinin de, bin gıram altın karşılığı ev ve arabası var. Zekat verme hacca gitme hususunda biraz tembel, havayici asliyesi mevcut ama seksen gıram altını yok, mütevazi davranan zekatını verip haccına gitmesine rağnen, lüks içerisinde olan seksen gıram karşılığı altın veya birikimi olmadığı için zekat veremeye ve hacca gitmeye muktedir değil, zekat veremiyor, hacca gidemiyor. Bnlardan dolayı bu ibadetler birazda gönüle dayanır. Sıtandart olamaz, herkeze göre göre zengilliğin ölçüsü değişir. İşte namaz; o kadar öneli ki! Ne söylersen söyle, mazeretle namazı kılmaktan kaçamazsın, namazı kılmakla mükellefsin. Mükellefiyetini de yerine getirmen gerekir.

Namazla ilgili, beni çok etkileyen ve beni de motive eden bir meseleyi aktarmak istiyorum. Kardeşlerimizin himmeti ve gayretiyle, islama aşırı derecede karşı çıkan kişiler, islâmın güzelliklerini görüp, islamla şereflendikleri vakit, önceleri kendine arkadaşlık edenlere, islâmı anlatmak için o kadar aktif hareket ediyorlardı ki; nerdeyse kavga edercesine olurdu, bir an önce o arkadaşlarının da islamla şereflenmesini isterlerdi.

İslamın güzelliklerini anlatmada, boynuz kulağı geçer misali, daha aktif hizmetler ediyorlardı. Kendileri o çevreden geldikleri için oralarda dönen dolapları iyi bilmelerinden dolayı, bir an önce onlarında o karanlıktan çıkmalarını isterlerdi.

Atasözünde belirtilen “Çivi, çiviyi söker”i aynen yaşıyorlardı. Arkadaşlarını o karanlıktan aydınlığa çıkarmaya çalışırlardı. Bunların bu faal çalışmaları bizleri de motive etmiştir.

İNSANLARI İSLAMA DAVET ETMELİYİZ

Resûlullah (s.a.v); askeri dehaya sahip, Halid bin Velid ve siyasi dehaya sahip Amr bin As için, ikisini kastederek, bu dehalar nasıl olurda islama girip, müsliman olmazlar diye, düşünür dururdu. Bu mümtaz sahabeler hakkında bilgi verecektim ama, yarama basıldığı için sabredemedim. Biraz aşağıda bilgi vermeye çalışayım. Benim de en çok düşündüğüm noktalardan birisi budur. Yurt içinde ve yurt dışında o kadar mükemmel insanlar gördüm ki; derler ya dört dörtlük, tam bu tarife uygun. Bakıyorum bu mükemmel olarak tarif ettiğim insanların, inancında, ibadetlerinde problemler görüyorum. Namazlarını ya aksatıyorlar yâda kılmıyorlar.

Bu duruma merak ettiğim gibi, bu nasıl olur? Diyorum. Bu problemlerde benim kusurum yok mu? Sadece bu insanlar mı suçlu? Suçlu kim? Merak eder dururum.

Daima; resûlullah (s.a.v)’in o güzide sahabelerine yaptığı duaya benzer, içimden geldiği şekilde şöyle diyorum. “Allah’ım islam garip ben garibim; bu mükemmel gördüğüm insanların imanı zayıfsa, imanını kuvvetlendir. Namaz kılmayanlara namaz kılmayı, namazını aksatanlara namazını tam kılmayı nasip et.” Diyorum.

Peygamber Efendimiz (s.a.v.): İslam'ın Mekke'de güçlenmesi için "Allah'ım! İslam'ı bu iki

kişiden biriyle güçlendir. (Not: Resûlullah (s.a.v); Allah’ a karşı o kadar mütevazı davranıyor ki! İkisini de diyemiyor, hiç olmasa birini diyor. Merak edenler burada geçen kişilerin, İslam’dan önce ve sonrası durumları detaylı bir şekilde anlatılan “Kader Adalet Eder” kitabına bakabilirler.) Bu iki kişi: Ömer b. Hattâb ve Amr b. Hişam’la (Ebu Cehil’le) güçlendir" diyerek dua etmiştir. Bu duanın ardından Hz. Ömer islamla şereflenir ve ibadetler gizli yapılırken, onun cesareti ve kahramanlığı sayesinde, ibadetler açıktan yapılmaya başlanır.

Biliyorsunuz, “adalet” denilince Hz. Ömer; "Allah'ın Kılıcı" denilince Halid bin Velid akla gelir.

Amr bin As ise: Mısır fatihi ve zeki bir devlet adamı olarak geçer. Sadece bir hareketinden bahsedip, o bir hareketin neleri değiştirdiğiyle iktifa edelim. Sıffin harbinde, Kur’an sayfalarını okların ucuna taktırarak, Hz Ali taraftarlarına siz Kur’an’a karşı savaşıyorsunuz diyerek, sahabelerin kafasını karıştırıp, harbi; Hz Ali galip götürürken, Muaviye’nin kazanmasını sağlamıştır.

Ben dua etmekle iktifa etmeyip, bu mükemmel insanlar kendilerine mi düşman? Ben evveliyatta bilgiye ulaşmak için, çok sıkıntı çektim. Beyazıt camisinin önündeki ağaçlar şahit. Sorulara cevap bulmak için doküman arar dururdum. Şimdi bilgiye ulaşmak bu kadar kolayken, kendisini ipten alacak hakiki imanı nasıl elde edemezler, layıkıyla namazlarını niye kılmazlar? Diye düşünmüyor değilim. Hala düşünüyorum. İki bin sayfaya yakın kitap yazmaya çalıştım. Kendim hergün okumaya çalışıyorum. Her okuduğumda bir şeyler öğreniyorum. Bazen gözlerim sulanır. Çok şükür

dünyanın dört bir yanında okunmasına rağmen, demek ki! Yeterli değil, hala bir eksiğim mi var? Diye hayıflanıyorum.

Ben iman ve ibadetlerin mahşerde, insanı ipten alacağına inanlardanım. Bundan dolayı “ipten alma” deyimini kullandım. Bu deyim önceki yıllarda ders yaparken, ders uzayınca insanların uykusu gelirdi. İşte insanlar uykuları açılsın diye kıssalar anlatırdım. Yararlı da oluyordu, kıssalar insanın uykusunu açardı. Bu deyimin ne kadar değerli olduğunu, mevzumuzun daha iyi anlaşılması için, iki tanesini aktarayım.

Vaktiyle bir memlekette hırsızlık almış başını gitmiş. Hükümdar vezirleri değiştirir, bir sürü tedbir alır, ne yapsa nafile, bir türlü hırsızlığın önüne geçemez. Nihayetinde kimseye duyurmadan tebdili kıyafetle, hırsızları bulmaya çalışır. Bir müddet geçer, hırsızlara ulaşır. Hırsızların da kendi aralarında rütbeleri var. En üst düzeydeki iki hırsıza ulaşır. Hırsızlardan bir tanesi, babalık sen bu halinle nasıl hırsızlık yapacaksın, ahın gitmiş vahın kalmış diyorlar. Bir taraftan da gülüp dalga geçiyorlar.

Hele bir konuşalım beğenmezseniz, o zaman herkes başının çaresine bakar. Hırsızlar maharetlerini anlatmaya başlarlar. Hırsızlardan biri: Ben karanlıkta her şeyi gündüz gibi görürüm. İkinci hırsız: Bir yere altın gömsünler onu kokusundan bulurum. Babalık senin maharetin ne derler: Hükümdar da; ben sakalımı oynattım mı adamı ipten alırım. Hırsızlardan biri: Babalık sen adamı ipten aldığına göre ne duruyoruz, o zaman hazineyi soyalım. Tamam denir.

Ertesi günü hazineyi soymaya karar verirler. Hükümdar bu gece hazineye girebilirler, nöbetçilere dikkatli olmalarını söyler. Hırsızlar hazineyi soymaya gireler ve yakalanırlar. Mahkeme olurlar. İdamlarına karar verilir. Hırsızlar; bir ihtiyarın lafına baktık, başımızdan büyük işe kalkıştık diye, kendi kendileri kızarlar.

Darağacı kurulur, idam sehpasına çıkarlar. Hırsızlık yapmaktan dolayı çok pişman olurlar. Ama son pişmanlık fayda etmez. Çünkü yaşamın kıymeti önce bilinmez, iş başa gelince can çok tatlı olur. Yapacakları da bir şey yok.

Cellat hükümdara döner, emir buyurun hükümdarım! Görevimi yapayım. Hükümdar sakalını yukarı kaldırır. Herkes merak eder, suratları bembeyaz kesilmiş hırsızlar, ne yapacaklarını şaşırırlar. İhtiyar ben sakalımı oynattım mı adamı ipten alırım sözünü hatırlarlar. Meğer bizim ortak, hükümdarmış derler. Nihayetinde darağacından indirilirler. Hükümdar bunları affeder ve vezir yapar. Memlekette ne hırsızlık olur, nede asayişte problem kalır, hepsi biter.

Yine “ipten alma” deyimiyle ilgili bir başka kıssa:

Tarihin birinde, zengin bir İngiliz, ağır bir suç işlemiş. O suçun cezası idammış.

Adam gider: İngiltere'de, tuttuğunu koparan, elini kimsenin bükemediği, en dişli avukatını tutar.

Avukat demiş ki! Merak etme ben seni kurtarım.

Mahkeme başlamış, avukat savunmasını yapmış. Ve hâkim kararını açıklamış; İdam kararı vermiş.

Avukat, hapishaneye gitmiş, suçluyla konuşmuş, Merak etme, seni kurtarırım.

Adam: Nasıl? Kurtarırsın diye sormuş.

Avukat, Bu işin temyizi var. Temyiz idamı bozar.

Dava dosyası temyize gitmiş. Temyizin kararı belli olmuş: Mahkeme kararı olan idamının onanmasına karar verir.

Adam, hani beni kurtaracaktın ? Diye avukatına çıkışmış.

Avukat hala sakin, Merak etme, seni kurtarırım. Daha her şey bitmedi, karar Avam Kamarası'na gelecek.

Gerçekten, Avam Kamarası'na gelmiş. Konuşulmuş, sonunda parmaklar kalkmış, onlarda idam kararını doğru bulurlar.

Adam sinirli mi sinirli? Avukat da sakin mi sakin.

Merak etme seni kurtarırım. Lordlar Kamarası idamı geri çevirir, endişen olmasın.

Lordlar Kamarası da toplanmış, olayı incelemiş, kararını vermiş: Yine onlarda idam kararını doğru bulurlar.

Adam, elinden gelse avukatını bir kaşık suda boğacak. Ama avukat hiç oralı değil, Merak etme, seni kurtarırım.

Kral onay vermeden, hiçbir idam cezası infaz edilmez. Kral bu kararı bozar.

Dosya kralın önüne gider, Kral da imzayı basar idamı onaylar.

Londra'da bir meydanda idam sehpası kurulur. Hâkim, savcı, avukat, güvenlik görevlileri, halk orada toplanır.

Adamı idam sehpasına çıkarırlar. Adamın avukata dönük bakışlarından alev fışkırıyor.

Avukat ise adama sus işareti yapmış, merak etme, seni kurtarırım.

Ve cellat, yağlı ilmeği adamın boynuna geçirmiş. Alttaki iskemleye de tekmeyi vurmuş. Adam ipte sallanmaya başlar. Adam ipte sallanırken Avukat yerinden fırlar ve cebinden çıkardığı bıçakla adamın boğazındaki ipi keser.

Adam, zar zor nefes alır vaziyette yere yuvarlanır. Hemen hâkimler, savcılar koşup gelmişler.

Avukata, sen ne yaptın? Derler. Avukat, İngiliz Ceza Yasası'nı cebinden çıkarır. Yasada, müvekkilimin işlediği suçun cezası idamdı. Siz de onu idam edip yerine getirdiniz.

Bakın yasada idam edilerek öldürülür diye bir hüküm var mı? Bakarlar gerçekten İngiliz Ceza Yasasın da öyle bir madde yok. Bundan sonra tekrar idam edip öldürmeye kalkarsanız suç işlersiniz.

Bunun üzerine İngiltere'de bir "hukuk tartışması" başlar.

Kral, avukatın bu becerisinden dolayı adamı affeder.

İngiliz Ceza Yasası'nın idamla ilgili maddesi yeniden gözden geçirilir. “İdama mahkûm edilen kişi, asılmak suretiyle öldürülür” yazılır.

Bu kıssaları niçin anlattım? Bu kıssaları kıyamet günü ve mahşer için anlattım.

Resûlullah (s.a.v.), kızı Fatıma’ya “Ey Resûlullah’ın kızı Fatıma! Sen de kendini Allah’tan satın almaya çalış; zira senin için de bir şey yapamam” buyurmuştur. [35]

Resûlullah (s.a.v.), ciğerpare kızı Fatma’ya dahi: Babam peygamberdir diyerek güvenmemesi ve Allah'a karşı kulluk görevini yerine getirmesi gerektiğini vurgulamıştır. Buradaki esas mesele, sağlam iman, salih amel ve namazdır.

Resûlullah (s.a.v) ciğerparem dediği kızı Fatıma’ya; böyle söylüyor. Sen, kıyamet gününü ve mahşeri düşünmüyor musun? Resûlullah (s.a.v) kızını böyle ikaz etmesine rağmen, sen benim halim ne olacak diye aklına gelmiyor mu?

Kıssada da anlatıldığı gibi: Hükümdarın sakalını oynatıp, hırsızları idam sehpasından aldığı gibi; Avukatın bıçağıyla, suçluyu ipten aldığı gibi, benim nacizane fikrim şudur: Hükümdarın sakalı, Avukatın bıçağı hükmünde olan, Allah’a imanla, ameline bir göz atman gerekmez mi? İnsan salih amel işleyip, namazını kılmaz mı?

İBADETLERDE DİNİ KOLAYLIKLAR

[35] Buharî, Vesâyâ 11; Tefsir (26) 2; Müslim, İman 348-352.

Bu meseleleri anlatmak o kadar zor ki! Meselenin dağıldığını farkındayım, ama meseleyi veciz bir şekilde anlatmak belki mümkündür onu da benim toplayamama verin. Tek bir kesime münhasır olmadığı için meseleyi biraz uzun anlatmak zorunda kaldım. Bu kitaptan mütedeyyin kesimin yararlanacağı gibi Allah'ı tanıyamamış, dinle uzaktan yakından ilgisi olmayanları da kapsadığı için dinin kolay tatbik edilir yönlerini izah ederek islâmı tanısınlar istiyorum. Bütün insanların hem dünyası hem de ahireti dört başı mamur bir hale gelsin.

Şartlar insanları çok şeyleri yapmaya yâda yapmamaya zorluyor, çoğu bir eli yarda bir eli balda olduğu için, islâmın emir ve yasaklarına mesafeli olanlara ahkâm biçiyorlar. İşte kazın ayağı karşıdan göründüğü gibi değil. Biraz yanına yaklaşırsan neler işiteceksin neler.

Bir tarafta makam mevkiler, mal mülk var. Topluma yerleşmiş giyim kuşam, güzel görünme ve kendini teşhir etme var. Bir tarafta bunlara ulaşamama korkusu var. Bunların doğruluğuna inandığı için senelerce emek vermiş. Yâda böyle hareket etmezse ailesine sorumluluğu var, sorumluluğunu yerine getiremeyecek. Bulunduğu ortamda tutunması zorunlu, ama dünyanın fani ahiretin baki olduğunu da biliyor.

Allah inancı ve ibadetler kimsenin tekelinde değil! Bırakın bu durumdaki insanlar da ibadetleriyle Allah'a yaklaşsınlar. Vereceğim bilgilerden dolayı kimse tenkit etmeye kalkmasın. Kaynaksız, delilsiz ve ispatlamayacak bir meseleyi

kitaplarımda bulamazlar. Bizlerin görevi zor şartlarda çalışanlara yardımcı olmaktır.

Kadınlar bir sürü para vererek, saçlarını yaptırıp güzel görünmek için değişik işlemler yaptırıyor. Bazıları haram işliyor, gusle, abdeste ve namaza mani diyerek kestirip atıyorlar. Senin görevin bunları söylememekle bitiyor mu zannediyorsun? İyi veya kötü yapıyorun derdinde değilim. Ben böyle söylenmekle bitmediğini biliyorum, doğruya götürecek birçok yol var kanaatindeyim. Bu durumda ki insanların harekât tarzı ne olmalı? Doğruya nasıl ulaşmalılar? Bunları izah etmeye çalışalım.

Ebû Hüreyre (r.a) anlatıyor:

"Resûlullah (s.a.v) buyurdular ki: "Bir adam yolda, yürürken susadı ve susuzluğu arttı. Derken bir kuyuya rastladı. İçine inip susuzluğunu giderdi. Çıkınca susuzluktan soluyup toprağı yemekte olan bir köpek gördü. Adam kendi kendine: 'Bu köpek de benim gibi susamış.' deyip tekrar kuyuya inip, mestini su ile doldurup ağzıyla tutarak dışarı çıktı ve köpeği suladı. Allah onun bu davranışından memnun kaldı ve günahlarını affetti."

Sahabeler: "Ey Allah'ın Resûlü! Yani bize hayvanlardan dolayı da ücret mi var?" dediler.

Resûlullah (s.a.v) : "Evet! “Her canlı sebebiyle sevap vardır” buyurdu. Buhârî, Müsâkât 9, Edeb 27; Müslim, Selâm 153.

Buhârî’nin bir başka rivayetinde “Allah ondan memnun oldu ve onu bağışlayıp cennetine koymuştur” demiştir

“Susuzluktan ölmek üzere olan bir köpek bir kuyunun etrafında dolaşıp duruyordu. İsrailoğullarından fâhişe bir kadın onu gördü; hemen çizmesini çıkardı ve onunla köpek için kuyudan su çekerek onu suladı. Bu yüzden o kadın bağışlandı.” (Buhârî, Enbiyâ 54; Müslim, Selâm 155, 155, (2245).

İbnu Ömer (r.a) anlatıyor: "Resûlullah (s.a.v) buyurdular ki:

"Bir kadın, eve hapsettiği bir kedi yüzünden cehenneme gitti. Kediyi hapsederek yiyecek vermemiş, yeryüzünün haşerâtından yemeye de salmamıştı." Buhârî, Bed'ü'l-Halk, 17, Şirb, 9. Müslim; Birr, 151, (2242).

Bu kitapta; namazın ne kadar önemli ve değerli bir farz olduğunu anlatmaya çalıştım. Bu cendereden geçen birisi olarak, insanların namazlarını kılmaları gerektiğine inananlardanım. Muhakkak namaz kılmayanların yâda namazı aksatanların bir mazereti vardır. O kısım kişilerin kendilerinin bilebileceği bir şeydir. Ben yine bazı sıkıntılı durumlarda namaz nasıl kolay kılınır, onları da belirteyim ve sizin sağduyunuza havale edeyim.

“Ve (onlar,) çirkin bir iş yaptıkları veya nefislerine zulmettikleri zaman, Allah'ı zikredip günahlarının bağışlanmasını isterler. Zâten Allah’tan başka, günahları kim bağışlar? Hem (onlar,) işledikleri (günahları)’n da kendileri bile bile ısrar etmeyen kimselerdir.” (Ali İmran; 3/135).

Burada zikredilen “çirkin bir iş” ta‘bîriyle, “kebâir” denilen ve zinâ gibi çirkinliği açık olan büyük günahlar; “nefislerine zulmetmek” ta‘bîriyle

de “sağâir” denilen küçük günahlar kastedilmektedir. “Bağışlanmasını isteyenler”den maksat ise, işlediği günaha pişman olup, bir daha o günahı işlememeye kat‘î niyet ederek karar verenlerdir. (Nesefî, c. 1, 274)

Alkol ve uyuşturucu haram olmakla birlikte, alkol alan veya uyuşturucu kullanan kişi, ne dediğini bilemeyecek kadar sarhoş değilse, bir başka ifadeyle ne yaptığını ve ne okuduğunu bilecek düzeyde bir bilince sahipse namazlarını kılması gerekir. Bunun için belirlenmiş bir süre yoktur.(Din işleri Yüksek Kurulu: 12 07 2017.

Bir kadının toplantıya katılması gerekiyor, toplantıda güzel görünmesi gerekiyor. Güzel görünmek için bir gün önceden güzellik merkezine gitti. Gerekli ihtimam gösterildi. Kendisi de saçının başının bozulmaması için yatmasına kalkmasına dikkat etti. İnançlı, gusül abdesti alması gerekiyor. Güzel görünmek için yaptırdığı işlemler boşa mı gitsin? Yoksa hem gusül, hem abdest alsın, hem namazını kılsın, hem de toplantıya katılsın. İşte şartlar bu, tabiyi ki güzel gösteren unsurları bozmadan ikinci şık tercih edilmeli.

Gusülde: Kadınların başlarından aşağıya sarkmış olan saçlarının yıkanması şart değildir. Önemli olan bunların diplerine suyun geçmesidir. (Büyük İslam İlmihali, s-84).

Ümmü Seleme (r.anh): Ey Allah’ın Resûlu ben başımın örgüleri sık bir kadınım, cünüplükten yıkanırken onları sökeyim mi? Dedi. Resûlullah (s.a.v): “Onun (başın) üzerine üç avuç su dök” buyurdu. Ebû Dâvûd, Taharet, 100/251; Müslim, Kitâb’ut-Tahâret, b. 48, s. 178 c.1;131, c. 1).

Sahih kabul edilen görüşe göre, kadınların eller ve yüzleri gibi ayakları da avret değildir. Çünkü bunlarla yolda yürümek ihtiyacı vardır. Bu bakımdan bunları örtmek, hele fakirler için, zordur. (Büyük İslam İlmihali).

Kadınlara kolaylık olur diye birkaç meseleye değinelim.

Bir kadın namaz kılacağında, bulunduğu yerde başını tamamen örtecek bir şey yoksa başının yarısını kapatacak bir örtü varsa, başının yarısını örterek namazını kılabilir. İmam Ebû Yusuf'a göre, başının yarıdan fazlası açık olmadıkça namaz geçerlidir. (Diyanet vakfı; ilmihal). İmam Ebû Yusuf'a göre, avret sayılan bir uzvun en az yarısı açık bulunmadıkça namazı bozmaz. (Büyük İslam İlmihali).

Bir kadın namaz kılacağında, bulunduğu yerde başını örtecek bir şey yoksa başını örtmeden namazını kılabilir. İmam Mâlik'e göre kadının başını örtmesi namaza has olmayan genel bir farzdır. Mâlikîler namazda kadınların başını örtmesini namazın farzları arasında saymazlar. Bu itibarla başörtüsüz kılınan namaz, Mâlikîler'de ağırlıklı görüşe göre sahih olur. (Diyanet vakfı; ilmihal).

Kadınların kolları, kulakları ve salıverilmiş saçlarının avret olmadığını söyleyen Hanefi bilginler de bulunmaktadır. (.Diyanet vakfı; ilmihal).

Mâlikî mezhebinde; tesettürlü değil, ama namazını kılmak isteyen, yâda örtme imkânının olmadığı durumlarda kadının göğsü, göğüs hizasında bulunan sırt kısmı, kolları, boynu, başı ve

dizden aşağısı açık olarak namazı kılabilir, namazı geçerlidir. (Diyanet vakfı; ilmihal).

Kadının kulağı hizasından aşağıya sarkan saçlarının açılması, bazılarına göre namaza mâni değildir. (İbrahim el-Halebî, Gunyetü`l-mümteli fi şerhi Münyeti`l-musallî, s. 212.)

Giyilen şeyin, tenin rengini göstermeyecek kalınlıkta veya dokuda olması gerekir. Vücut hatlarını belli eden elbise ile namaz kılmak mekruh olmakla birlikte kılınan namaz geçerlidir. (Diyanet vakfı; ilmihal). Elbisenin darlığından dolayı avret yerinin belli olması, kötü bir hal ise de, namazın sıhhatine engel olmaz. (Büyük İslam İlmihali).

Yine erkek ve kadınlara kolaylık olur diye birkaç meseleye değinelim.

Erkekler için; ipek giysi giymek mekruh veya haram kabul edilse de, ipek elbise ile kılınan namaz geçerlidir. (.Diyanet vakfı; ilmihal).

Elbiselerini çıkardın denize girdin, yâda kayıkla açıldın, kıyıya gelmek istiyorsun dalgadan kıyıya gelemiyorsun. Namaz vakti çıkmak üzere mayo ile nasıl namaz kılacaksın? Veya kıyıya geldin elbiseleri çalmışlar, namaz vakti çıkmak üzere mayo ile nasıl namaz kılacaksın? Zorbalar seni kaçırdılar, uçsuz bucaksız bir yerde donuna kadar soydular, çıplak olarak nasıl namaz kılacaksın? Veya zorbalar seni tuvalete kilitlediler, tuvalette namazını nasıl kılacaksın? Misaller çoğaltılabilir, çoğuna bunlar hikâye gibi gelebilir. İnsan böyle bir durumla karşılaşırsa, namazını nasıl kılacağını bilmesi gerekmez mi?

Elbise bulacağını ümit eden çıplak bir kimse, vaktin çıkmasından korkmadıkça, bekler. Temiz yer bulacağını ümit eden kimse de, böyle yapar. Avret yerini örtecek bir şey bulamayan kimse, oturarak ve ayaklarını kıbleye doğru uzatarak imâ (işaret) ile namaz kılar. Onun için en iyi kılış şekli budur; çünkü bu vaziyette örtünme haline daha çok bürünmüş olur. Avret yerinin bir kısmını örtecek bir şey bulununca, onu kullanma vacip olur. Bu durumda önce avret-i galize denilen ön ve arka taraflar örtülür. Sonra erkeklerde butlar, daha sonra dizler örtülür. Kadınlarda butlardan sonra karınlar, sonra sırtlar ve dizler, daha sonra da geri kalan kısımlar örtülür. (Büyük İslam İlmihali).

Namaz kılmamak için mazeret armaya gerek yok, namazı terk eettirecek bir durum görüyorsan, öğle ile ikindiyi, akşamla yatsı namazların vakti içerisinde birleştirerek ifa edebilirsin.

İbnu Abbâs (r.a.) şöyle der: “Resûlullah (s.a.s.) Medîne'de hiç bir korku, yağmur ve sefer yokken öğle ile ikindiyi, daha sonra da akşamla yatsıyı birleştirerek kıldı.”

İbnu Abbâs'a (r.a.): “Hz. Peygamber (s.a.v) bunu niçin yaptı?” denildiğinde: “Ümmetini meşakkate sokmamak istedi.” Cevabını vermiştir. (Buhârî, 'Mevâkît', 12; Müslim, 'Müsâfirîn', 49, 50, 54, 56).

Bütün bunlar, şartlar ne olursa olsun namazın, terk veya bilerek kazaya bırakılamayacağını ikaz etmektedir. Namazın ne kadar önemli ve değerli bir farz olduğunu bize ispatlamaktadır.

KUL HAKKIYLA GELMEYİN AFFEDEMEM

Bazı namaz kılmayanların sığındığı, kimilerinin ayet dediği, kimlerinin hadis dediği: Allah buyurmuş ki! Kul hakkıyla gelmeyin kul hakkını affedemem. Bana karşı işlenen günahları affederim demiş. Bundan dolayı önemli olan kul hakları, Allah diğerlerini affeder diyorlar.

Kur'an; kul haklarının önemine dikkat çeker ve kul haklarına tecavüz edilmemesini ister. Ama: Kur'an'da; Allah'ın kul hakkını affedemeyeceğine dair bir ayet geçmemektedir.

Kul hakkı İslami açıdan affedilmeyecek en büyük günah da değildir. Allah Kur'an'da açıkça kendisine ortak koşulması dışında bütün günahları affedeceğini belirtmiştir.

Ayet-i kerimede söyle buyruluyor:
"Hiç kuşkusuz Allah; kendisine ortak koşulmasını bağışlamaz. Bundan başkasını dilediği kimse hakkında bağışlar. Kim Allah'a ortak koşarsa son derece büyük bir günah ile iftira etmiş olur." (Nisa; 4/48).

Yine ayet-i kerimede şöyle buyuruyor. "Ey kendi nefisleri aleyhine haddi aşan kullarım! Allah'ın rahmetinden ümit kesmeyin. Şüphesiz Allah, bütün günahları affeder. Çünkü O, bağışlayandır, merhamet edendir" buyuruluyor. (Zümer; 39/53).

Diğer eserlerde detaylı izah etmiştik. Bu ayetin nuzül sebebi Hz. Hamza'yı şehit eden, Vahşi hakkında indiği bildirilmektedir. Vahşi; maddi çıkar karşılığında Hz. Hamza'yı katlediyor, katledilen taraf için bundan daha büyük kul hakkı ne olabilir

ki! Hz. Hamza'yı şehit eden, Vahşi dahi bu ayetle ümitleniyor.

Nereden bakarsanız bakın, bu sözde bir problem olduğu belli. Allah seni yoktan var etmiş, sonsuz nimet vermiş, şunları yap, şunları yapma demiş, sen bunlara riayet etmeyeceksin, Allah beni affeder diyeceksin. Kulların kendi aralarına birbirlerinden iki paralık hakkı olacak, Allah; Bana ait günahları affederim, kullar arasındaki hakkı affedemem diyecek. Haşa! Allah iki kul arasındaki hakkı affetmekten, affettirmekten aciz mi?

Aşağıdaki hadis-i şerifler kul hakkıyla ilgili şöyle buyuruyor.

"Bir kişi ahirette namaz, oruç, zekât gibi ibadetlerini yerine getirmiş olarak Allah'ın huzuruna gelir. Bununla beraber öyle günahlarla gelir ki; kimilerine hakaret etmiş, kiminin kanını akıtmış, kiminin malını yemiş, kimine iftira etmiştir. Bu durum karşısında onun ibadetlerinden elde ettiği sevaplardan alınıp hak sahiplerine dağıtılır. Eğer ibadetleri ve iyilikleri bu hakları ödemeye yetmezse hak sahiplerinin günahlarından alınıp hak yiyenin günahlarına eklenir. Böylece sevapları elinden gitmiş, günahları ise daha da artmış, dolayısıyla müflis durumuna düşmüş olan bu kişi cehenneme atılır. [36]

Peygamber (s.a.v); kul haklarına tecavüz edenin, hesap gününde alacaklıların alacağına karşılık, sevapları elinden gittiği gibi, birde alacaklıların günahını yüklenir iflas eder. İşte böyle kişileri "müflis" olarak nitelemiştir.

---

[36] Müslim, Birr, 59; ayrıca bk. Buhârî, Mezalim, 10..

Hiç kimse kendisi için beğenip istediğini din kardeşi, komşusu için de istemedikçe, komşusu onun kötülüğünden emin olmadıkça olgun bir mümin olamaz. [37]

Müslüman, elinden ve dilinden başka Müslümanların zarar görmediği kimsedir. [38]

Allah'a ve âhiret gününe inanan kimse komşusuna eziyet edemez. [39]

"Müslüman kardeşinin malına veya şeref ve namusuna yönelik günah işleyen kimse, altın ve gümüşün bulunmadığı gün gelmeden önce ondan helâllik dilesin. O gün, dünyada kötülük yapan kimsenin sevapları varsa haksızlığı kadar alınıp mağdura verilir, sevabı yoksa; onun günahından alınıp berikine yüklenir" [40]

Tövbe ettikten sonra affolunmayacak günah yoktur. Ancak günahın affedilip affedilmeyeceğini bilinmez. Tövbe ettikten sonra Allah dilerse affeder, dilerse affetmez. Bunun için tövbemizin kabul edilme şartlarına uygun olması gerekir. Tövbenin şartları yerine getirilmişse, Ayetlerin işaretiyle; Allah'ın yapılan tövbeyi kabul edeceğini ve affedeceğini bildiriyor.

Eğer bir kişi Allah'a şirk koşmuşsa, Tövbe etmediği müddetçe asla affedilmez. Şirkin dışındakiler Allah'ın affının kapsamında olan günahlardır.

---

[37] Buhârî, Îmân, 7; Edeb, 29; Müslim, Îmân, 71.-73.
[38] Buhârî, Îmân, 4-5; Müslim, Îmân, 64-65.
[39] Buhârî, Edeb, 31, 85; Müslim, Îmân, 74, 75.
[40] Müsned, II, 435, 506; Buhârî, Rikāk, 48, Mezâlim, 10.

İNSAN ZAYIF YARATILMIŞTIR

İnsan zayıf yaratılmasına rağmen belaları çoktur. Fakir olmasına rağmen ihtiyacı çoktur. Âciz olmasına rağmen hayat yükü pek ağırdır. Eğer Allah'a dayanıp tevekkül etmezse ve itimat edip teslim olmazsa, vicdanı daim azab içinde kalır. Sonsuz meşakkatler, elemler, teessüfler onu boğar. Ya sarhoş veya canavar eder.

Allah'ın emirlerine uymak, farzları işlemek o kadar zor bir işte değildir. Ben öyle kişiler tanırım ki! Hergün istisnasız atmış seksen, hatta ramazan ayında yüz rekat namaz kılarlardı, hiç te işlerini aksatmazlardı. Hali vakti yerinde, sağlıkları sıhhatları yerinde, itibarları saygınlıkları yerindelerdi. Namazı terk eden veyahut kıymetini bilmeyen; ne kadar büyük bir hata yaptığını, ne derece hüsranlı, ne kadar zararlı olduğunu bilâhare anlar, ama iş işten geçer.

Atalarımız "ölüm ani, dünya fani" demişler. Hz. Ömer koşa koşa camiye giden çocuğa "ne acele ediyorsun daha sana namaz farz değil" der. Küçük çocuk cevap verir. "Dün benden daha küçük birisi öldü" diye cevap verir. Hz. Ömer'in hançerlendiği gece huzuruna bir sahabe girer ve Hz. Ömer'i sabah namazı için uyandırır. Hz. Ömer: "Namazı terkedenin İslam'dan nasibi yoktur!" buyuruyor. Yarasından kan akarak namazını kılıyor.

Diyeceksiniz hep namazdan bahsediyorsun. Nereye bakarsam bakayım, kurtuluş vesikası olan namazdan kaçış bulamıyorum. Yüce yaratanın insanlardan istediği gibi, gönlüm herkesin namazını kılmasını istiyor.

Toplumda yankı bulmuş leyla ile mecnun gibi aşklar vardır. Bilirsiniz mecnun türkçede de deli demektir. Aşırı sevgiden aklını kaçıranlara da mecnun denilmektedir. Hiçbir şeyden kokmuyorum diyen insanlara sorun, onu dünyaya bağlayacak sevdiği bir şey yoktur. Ne zaman birisini sever. İşte o zaman onu kaybetmekten korkmağa başlar. Mecnun da aşkına inanıp ve onu sevdiği için, sevdiğini kaybetmekten korkar. Çöllere düşer aklını kaybeder.

İşte insan da; Rab'bisine inanıyor ve Onu seviyor. İnsan; Rab'bisini kaybetmekten hiç korkmaz mı? Mecnun; Leyla'sını kaybetmemek için çöllere düşüyor. İnsan; Rab'bisini kaybetmemek için namazını kılmaz mı? Talebe için ders ne ise; müsliman için namaz odur. İnsan için maddi yemek ne ise; müsliman için manevi yemek namazdır. Ebeveyin için çocuk ne ise; müsliman için namaz odur. Dünya için para ne ise; ahirette, müsliman için namaz odur.

İşte! iş işten geçmeden madem akıl irade ve şuur sahibiyiz bir an önce kararımızı verip, doğru ve hak olan tarafta olmalıyız, İlahi emre teslimiyet göstermeliyiz. Allah'a kul olmak, öyle lezzetli bir şereftir ki, tarifini işin erbabına soracağız.

İşlenilecek amellere Allah için başlanmalı ve Allah namına işlenmelidir. Allah'ın izni ve kanunu dairesinde hareket edilmelidir. Kusur edersek, istiğfar etmeliyiz ve yine de doğrudan ve haktan ayrılmamalıyız. Allah! İnsanı; mahlukatın en şereflisi ve meleklerin dahi önüne geçebilecek istidatta yaratmış. Ey şerefli insan! İşte sana en doğru yol. Karar senin. Hoşça kal.

KAYNAKLAR

Abdülbaki; Muhammed Fuad , Mua’cem el-müfeh’res, Mısır, 2000.

Ahmed b. Hanbel; Müsned, c.1-15, Mısır,1954.

Bediüzzaman; Said Nursi; Sözler, İstanbul, 2006.

Buharî; Es-sahih, c. 1-8, İstanbul, H,1329.

Ebû Davûd; Sünen-ü Ebû Davut, İstanbul, 1981.

Darimi; Abdullah b. Abdurrahman es-Sünen, Beyrut, 1987.

Elmalılı; Muhammed Hamdi Yazır, Hak Dini Kur'an Dili, c,1-10, Azim Dağıtım, İstanbul, 1992.

İbn-i Hişam; Ebu Muhammed Abdulmelik Siretü'n-Nebeviyye, thk. Ömer Abdusselam Tedmuri, I-IV, Beyrut, 1990.

İbn-i Mâce; Muhammed b. Yezid el-Kazvini Sünen, c.1-2, Çağrı Yayınları, İstanbul, 1992.

İbn-i Manzûr; Cemalüddin Muhammed b.Mukrim, Lisânü'l–Arab, Mısır, Trs.

İmam Mâlik, el-Muvaṭṭa' (nşr. Takıyyüddin en-Nedvî), Beyrut, 1991.

İsferanî; Ebu Muzaffer; et-Tabsir fi'd-din, Kahire, 1955

Mevlânâ Celâleddîn-i Rûmî; Mesnevî, c,1-14, Selam Yayınları, Konya, 1975.

Müslim; Ebu'l-Hüseyn Müslim b el-Haccac, Es-sahih, c. 1-5, Mısır, 1956.

Nesâî, 'Amelü'l-yevm ve'l-leyle (nşr. Fârûk Hamâde), Beyrut, 1987.

Rağıb el İsfahânî; Müfredat fi Garibi'l Kur'an, Çıra, İstanbul, 2012.

Taberî; Muhammed b. Cerir; Tarih, Mısır, 1326,

Taşköprüzade, Miftahu’s -Saade, Miftahu’s – Saade; c-2 Beyrut, 2002.

Tirmîzî; Câmiu’s Sahih (sünen) C-1-4, A.M. Şâkir, Kahire, 1962.

Şirbînî; Hatib, Menâsikü’l-ḥac ‘alâ meẕhebi’ş-Şâfi‘î (nşr. Mâcid Hâmid Hırz el-Muhammedî), Beyrut 2006.